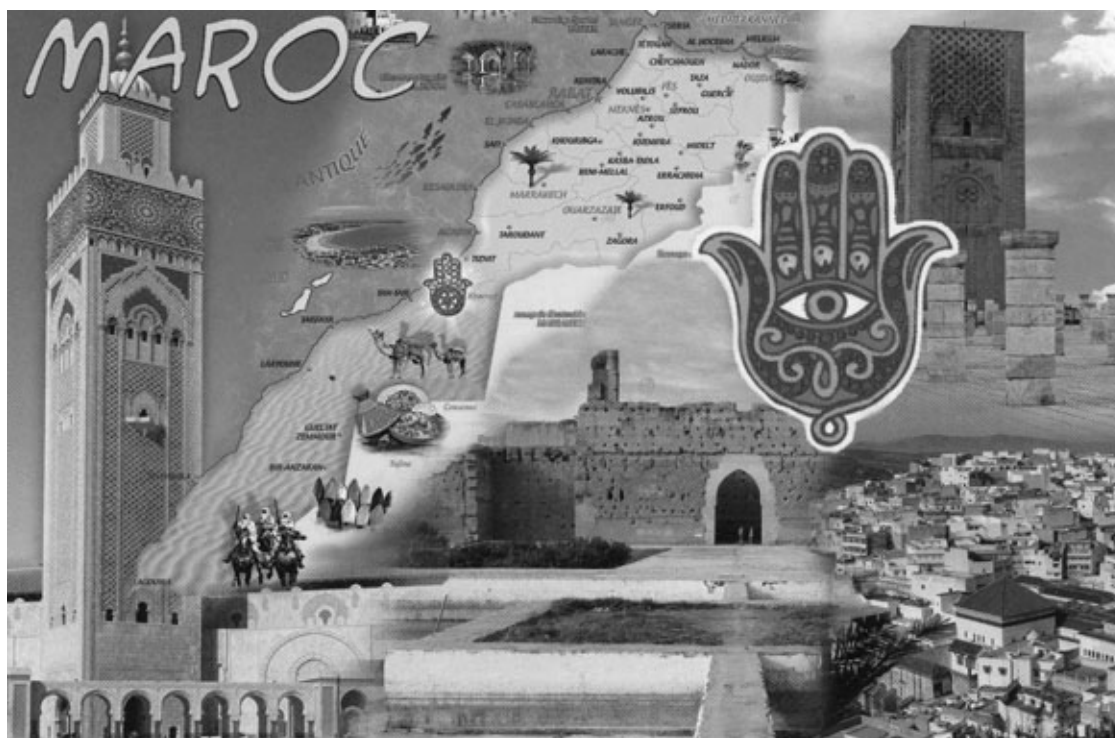

MAROKO

říjen 2019

Na počátku října na podzim jsme vyrazili na naši již 4. letošní cestu a to do Maroka. Jeli jsme s našimi osvědčenými spolucestovateli Jindřichem a Mirkou Šaršonovými, zkráceně Jin a Jini.. Jin byl také iniciátorem této akce, zaslal Vládovi přibližný plán cesty a obstaral letenky.

3.10

Sešli jsme se na letišti asi v půl jedenácté, odbavili nás celkem rychle a prošli jsme samoobslužným pasovým odbavením, skener načel pas a o kousek dál nás to vyfotilo.

Procházeli jsme mezi exkluzivními krámy, to je tu zřejmě poměrně nové. Viděli jsme v obcerstvení plněný croissant za 120 Kč. My však šli po šípkách foodcourt do patra, kde je restaurace Praha,

Tam byly ceny skoro normální – polévka za 40 Kč, jídla od 95 do 180 Kč, pivo pouze třetinku za 45 Kč, ale proti těm zlodějům dole krásná cena. Restaurace funguje jako závodka pro letištní personál, který platil čipovými kartami.

Po jídle jsme se vydali k odletové bráně. Odváželi nás autobusem, tak jsme sešli do úrovně terénu. Tam byla šílená fronta na kontrolu osob a příručních zavazadel. Ta byla společná pro dva lety, druhý let byl do nějakého Sultánu. Cestující se cpali a předbíhali, že už jim to má letět. Dost velký zmatek. Vládovi našli ve futrále od notebooku zapomenutý nožik z nějaké minulé cesty, tak o něj přišel.

Dojeli jsme autobusem k letadlu, kde byly opět zmatky, protože někteří cestující si nepřečetli, kterými dveřmi mají vstoupit a pak se cpali protisměrně. Letěli jsme s nízkonákladovou společností Ryanair. Je to jediná společnost, která z Prahy létá do Maroka přímo. Měli jsme odlétat v 12.45, ale ještě v 13.30 jsme rolovali po ploše. Cestou nám nic nedali, bylo to jen za peníze a lidi to měli asi předem objednané. Dala bych si kafe i za peníze, ale obsluha nás mýjela celkem bez povšimnutí.

Přistáli jsme po páté hodině, tady bylo o hodinu méně, protože v Maroku nemají letní čas, jinak by to bylo o dvě. Mají tu moderní krásnou letištní budovu s tradičními prvky. Strašili nás,

že tu bývají hodně dlouhé fronty na odbavení, ale šlo to docela rychle. Hned v hale u výdeje zavazadel jsme si vyměnili dirhamy, kurz je zhruba 1 D za 2.5 Kč. Také přímo v hale byly stánky půjčoven aut. My měli auto rezervované u půjčovny Herz, Vláda vyřídil formality a šli jsme pro auto na ploše před letištní budovou. Dostali jsme Kiu s automatickou převodovkou. Vláda chvíli zkoumal funkce a nemohl přijít na to, proč mu tam pořád svítí vykřičník a musel se zeptat. Bylo to zabezpečené brzdou, která se uvolňovala sešlápnutím pedálu.

Vyrazili jsme do provozu, byl docela hustý, ale žádná divočina. Jeli jsme pár kilometrů po hlavních čtyřproudých silnicích. Cesta byla pěkná, mezi čtyřproudými silnicemi byl hezký zelený parčík. Měli jsme zamluvený hotel Ezzahia na hlavní třídě Route Nationale 7. Bylo to však v opačném směru než jsme jeli, tak jsme museli jet ještě asi 1 km na kruháč a pak zpět. Před hotelem parkovalo zrovna několik mikrobusů, tak jsme se tam ani nemohli vejít. Než to Vláda v hotelu vyřídil, tak mikrobusy odjely.

Dostali jsme místo objednaných dvou pokojů každý v jiném patře apartmánek s obyvákem se dvěma postelemi, malou ložničkou, balkónem a zcela nefunkční kuchyňkou, u které smrděl odpad a neměla dveře. Občerstvili jsme se pivem z vlastních zásob a vyrazili do bazénu. Sice měl být teoreticky již zavřený – na ceduli bylo napsáno do 18 hodin, ale v recepci říkali do 20 hodin.

Pak jsme šli na večeři. Na protější straně ulice byla řada podniků, ale šli jsme o kus dál. V postranní uličce tam bylo několik jídelen vedle sebe s velice podobným sortimentem. Maso tam vystavovali v prosklených chladících pultech. Jen jsme si sedli, už před nás začali snášet různé mističky, kromě salátu jsme další odmítli – jakési fazole a olivy. Objednali jsme si masa, Jini skopovou kotletu a jakýsi steak, dopředu však nebylo jasné, z čeho to bude, my mleté hovězí, bylo moc dobře ochucené. K tomu nakrájenou večku. Jin si ještě dal marockou polévku – byla to krémová husťačka asi s cizrnou a zeleninou. Za vše včetně vody (pivo tu nevedli), nám účtovali 169 D, dává se tu dýško asi 10%, tak jsme dali 180.

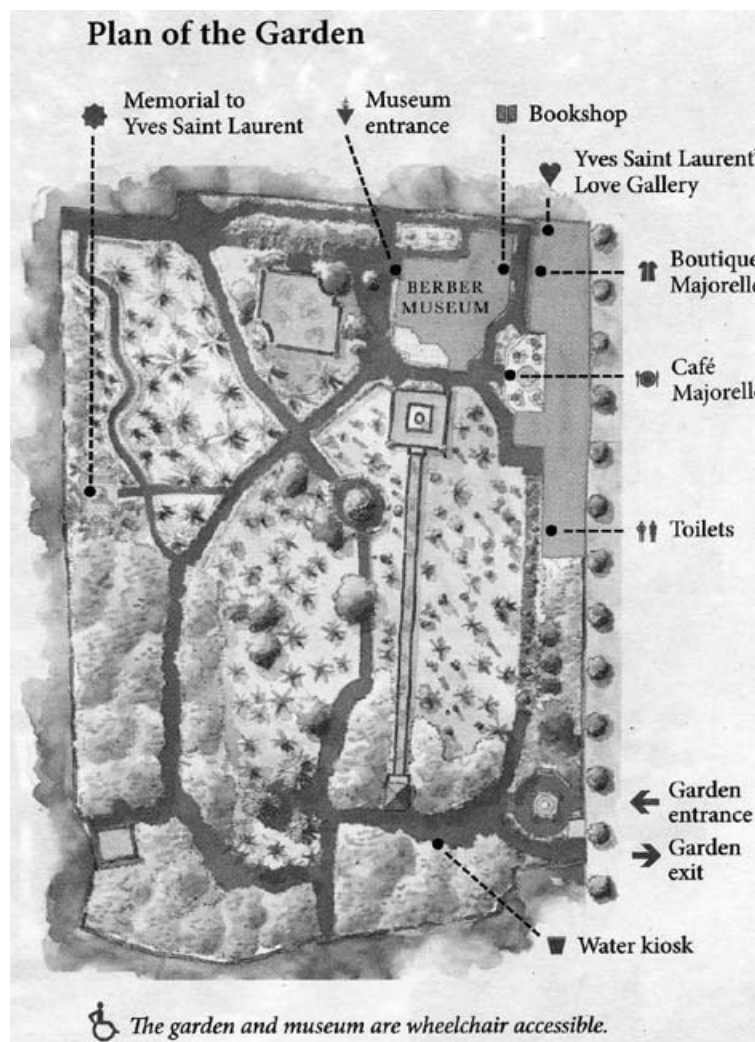

Po večeři jsme se vrátili do hotelu. Parkovali jsme před hotelem, auto hlídal placený hlídač, i když tu byly parkovací hodiny. Za hlídání jsme mu dali za noc 15 D.

4.10.

Hned ráno před osmou hodinou jsme vyrazili opět do bazénu. Po chvíli přišel nějaký zřízenec a poklepal si na hodinky, ještě nebylo 8. Okolo bazénu rostly pomerančovníky, grepovníky a citronovníky, všechny plody byly zelené.

V osm hodin jsme šli na snídani. Byl švédský stůl, ale zaměřený spíše na sladkosti – různé pochutiny do mléka, croisanty, ale taky salám, taveňák a vaječné placky. Každý si k tomu mohl nakrájet bagetu, kolik chtěl. Měli také šíleně přeslazený mátový čaj a sladký džus. Na závěr jsme si dali kávičku.

Po snídani jsme vyrazili k zahradám Menara. Cestou jsme se však v průvodci dočetli, že druhá zahrada, kterou jsme chtěli navštívit, Majorelle je přes poledne zavřená, tak jsme to otočili a jeli k ní. Zaparkovali jsme v jakémsi komplexu proti zahradě. Stála tam fronta na lístky snad 100 m dlouhá. Přešli jsme na druhou stranu k další pokladně, kde bylo jen pár lidí. Někjaký Čech, který dělal průvodce, nám říkal, že tato pokladna je jen pro skupiny, ale nikde to nepsali a lístky nám prodali. Vstupenka nás stála 70 D za jednoho, bylo to výrazně dražší než cena uváděná v našem tištěném průvodci. K tomu se ještě dal přikoupit lístek do muzea berberského umění v areálu parku za 40 D. Ten jsme si nepořídili, v průvodci se psalo o muzeu Saint Laurenta, ale to bylo vedle. Zahrada byla normálně i přes den otevřená, průvodce trochu zastaralý..

Na začátku zahrady byl stín, protože zde bylo zastřešení z papyrů. Cesta parkem vedla jednosměrně, bylo

zde plno lidí, byla tam jezírka a kanály. Pak jsme prošli k sousední vile, okolo níž byla opět krásná zahrada a vysoké kaktusy. Vrátili jsme se do hlavní zahrady, byl tam obelisk věnovaný zakladateli zahrady Saint Laurentovi. Muzeum berberského umění byla budova natřená sytě modrou barvou uprostřed zahrady. Před nám bylo jezírko a okolo rostliny různých světadílů, hlavně kaktusů, některé dosahovaly výšky až 4 m. V rohu zahrady byla i kavárna zakrytá pergolami.

Vyšli jsme ven, za parkování auta jsme zaplatili 30 D. Pak jsme se přesunuli do zahrady Menara. Cestou jsem však viděla na mapě zakreslený válečný hřbitov, tak jsme k němu zabočili.

Dalo se vjet autem dovnitř. Část hřbitova byly kříže padlých vojáků, většina z nichž padla v roce 1928. Část byly dětské hroby a monumentální hrobky. Psali tam, že francouzské velvyslanectví hřbitov v roce 2003 obnovilo a doplnilo jména vojáků z archivů.

U zahrady Menara jsem našla z jižní strany parkoviště, tak jsme tam zajeli, ale bylo naprosto liduprázdné a brána do parku byla zavřená. Tak jsme jeli k severní bráně, ta sice byla otevřená, ale autem se dovnitř nemohlo a pěšky by to bylo do centra parku daleko. Tak jsme zaparkovali kus od hlavního vchodu. Měli tam velbloudy na vození turistů, asi aby jim ušetřili kroky.

Od brány vedla dlouhá přímá cesta, cestou bylo několik stánků prodávajících klobouky. Jinak park nebyl nijak zajímavý, byl tvořen starými olivovníky. Uprostřed parku bylo jezero obdélníkového půdorysu. Plavalo tam plno kaprů, kteří vystrkovali z vody hlavy. Vedle jezera stojí vila Menara obehnaná zdí s malou zahradou, do níž byl placený vstup 70 D, tak jsme dovnitř nešli. Venku u zdi seděl hráč na jednostrunný nástroj, stejný jako jsme viděli dříve v Indii. Tato zastávka celkem neměla cenu.

Pak jsme se zastavili v obchodě Carrefour na nákup. Alkohol tam prodávali v patře mezi drogérií v ohrazeném prostoru označeném Cave. Nejlevnější pivo stálo 15 D, nejlevnější víno 35 D, oboje jsme nakoupili. Další vína zde měli až do 200 D, tvrdý alkohol velmi drahý. Vyjeli jsme až nahoru, kde byla herna a různé jídelny. Chtěli jsme si dát polévku z mořských plodů za 30 D, ale oni nám ji nabízeli za 55, to ať si jí snědí sami. Nakonec jsme si koupili libanonský kebab v placce za 30 D.

Pak jsme přešli k medině z východní strany u hradeb. Medina je staré město s úzkými uličkami celé obehnané hradbami. Naplánovala jsem okruh medinou. Byly tam úzké uličky, v nich většinou zavřené krámký s dřevěnými vraty. Několik lidí nám říkalo, kudy máme jít k hlavnímu náměstí, já však měla v mobilu mapu, tak to nebyl problém. Došli jsme na náměstí Jemaá El Fna. Už jsme toho měli dost, tak jsme si sedli do patra kavárny. Dali jsme si kafe a vodu za 80 D a měli to s krásným výhledem na náměstí.

Na náměstí byli různí předváděči – měli tam páva, opice, kobry. Všichni chtěli za fotku či podívání zblízka bakšiš. Vyfotila jsem páva a vystartoval po mně kluk, ať mu něco zaplatím, tak jsem před ním tu fotku z mobilu vymazala. Vlád'a si nechal vyčistit boty. Pán mu vyklepal nohavice, ohrnul, leštil, dal si s tím pěknou práci. Dostal za to 20 D. Vlád'a byl totiž jeden z mála potencionálních zákazníků,

skoro všichni nosí sandály nebo botasky.

Pak jsme procházeli souky – tedy trhy. Byly to uličky zakryté střechou. Krámy byly plné bačkor, tepaných věcí, oblečení, šperků. Měly tam být souky zaměřené na různý sortiment třeba kůži, koberce, ale tam, kde to bylo označené v mapě, byla všehochuť. Chodilo tam plno lidí, prodavači nebyli nijak dotěrní. Tady už to bylo s mapou horší, protože se nechytala GPS.

Vymotali jsme se ven a šli směrem ke vstupní bráně. Cestou zde byla dvě místa, kde se zpracovávaly kůže. Nalákali nás tam, Vlád'a udělal jeden záběr a oni hned vyžadovali bakšiš. Nedali jsme jim nic a oni na nás ještě kus řvali.

Ulice vedla k bráně, ale ta byla o kus jinde, než ta co jsme parkovali. Nechtěli jsme jít zvenku podél hradeb, tak jsme se motali docela křivolakými uličkami. Několik lidí se nás opět snažilo nasměrovat na hlavní náměstí, asi tam chodí všichni. My chtěli jít ale opačně. Na parkovišti nebyla nikde ani noha, až když jsme vyjžděli ven, najednou se objevil chlapík a chtěl platit, nedostal ale nic.

Při návratu do hotelu jsme viděli dva kluky v povozu taženým oslem. Aby osla popohnali přes křižovatku, tak ho kopali do zadku a mlátili prknem, to by bylo sousto pro ochránce zvířat. Opět jsme se vykoupani v bazénu, bylo to úžasné osvěžení.

Na večeři jsme šli jako včera. Vlád'a s Mirkou si dali stejné maso jako včera, já si dala pouze polévku. Jin si dal tajine (čte se tažín), což je místní specialita. Dělá se v kameninových hlubokých talířích s kuželovitým víkem a dělá se hodně dlouho v peci, takže maso se jen rozpadá. Dělají ho mnoho variant.

V hotelu nám nešla na pokoji wifi, tak jsme se napojili dole u recepcie na jinou wifinu. Večer jsme zobali olivy koupené v Carrefouru na váhu. Měli tam několik příchutí docela levných.

Za celý den jsme nachodili 19 km.

5.10.

Ráno jsme chtěli zase jít plavat, ale motal se tam okolo ten správce bazénu, kropil, stíral dno stěrkou, dokonce tam nalil nějaký saponát. Šli jsme tedy na snídani a on tam byl po celou dobu. Byli jsme na snídani nějak brzy, protože některá jídla např. placky a máslo neměli ještě připravené. Asi v 9 hodin jsme vyrazili z Marrakéše směrem na západ k moři do Essaouiry. Cestou jsme ještě zastavili u nádraží u bankomatu. Cesta vedla skoro rovně, jen jsme občas projížděli nějakým městečkem.

Začaly arganové háje, z peckovitých plodů arganií se vyrábí arganový olej a další kosmetické produkty. Stavili jsme se v jedné prodejně a já si tam koupila lahvičku ve spreji za 30 D. Jini koupili i olej na jídlo. Byla tam jedna žena, která seděla na zemi a boucháním malého kamene do většího rozbíjela arganové pecky.

Na arganových stromech se pasou kozy a lezou docela vysoko do větví. Zastavili jsme u jednoho takového stromu, hned byl u nás jeden naháněč v kroji a červeném klobouku a tvrdě vyžadoval bakšiš. Držel mi dveře a nechtěl je pustit. O kus dál byli další, ale ne tak dotěrní. Žena držela v náručí jehňátko a nabízela k prohlédnutí. Rozvíjeli jsme teorie, že rozmístí kozy ráno na strom, aby byly po sluníčku a odpoledne je přesunou na druhou stranu a brání jim v tom, aby slezly.

Těsně před Essaouirou nás zastavili policajti, chtěli po Vlád'ovi pas a papíry od auta. Dostal pokutu za rychlou jízdu, jel z kopce 90 místo 80.

Dojeli jsme do historického přímořského městečka Essaouiry přímo k přístavu, kde mělo dle mapy být velké parkoviště, které bylo docela nacpané. Oni jedno auto, od kterého měli klíče, odstavili a nás nechali zaparkovat. Chtěli za parkovné 40 D, ale my jsme řekli, že to bude jen na hodinu a že dáme maximálně 20. Vzali to.

Hned u přístavu je portugalská pevnost a rybí trh, kde prodávali nám naprosto neznámé ryby – hadovité murény, dlouhé štíhlé ryby přes jeden metr dlouhé. Jini měli doporučení, že máme jít kus za rybí trh a tam že ryby grilují. Opravdu tam byl stánek a grilovali. Objednali jsme si porci sardinek za 40 D. Bylo to 7 kousků a pro nás to bylo až až. Ryby byly výborné, ale člověk musel dávat pozor, aby mu něco neukradl nějaký racek, který tu byl ve střehu.

Vrátili jsme se přes trh a prošli branou do města na veliké náměstí. Hned nám tam začali něco nabízet – brýle apod. Sedli jsme si tu na kafe do kavárny a pozorovali cvrkot. Chodilo tu plno lidí, na vozíku vezli batohy do starého města, autem se tam nedalo dojet.

Odjeli jsme asi po hodině a půl po druhé hodině. Pokračovali jsme podél oceánu na jih, krajina již nebyla tak vyprahlá, ale arganové stromy byly z velké části uschlé. Bylo tu řada vyschlých vádí, tak jsme přejížděli kopce a klesali dolů k vyschlým řečištím. Viděli jsme opět kozy, tentokrát černé. Kde se vzal, tu se vzal opět se k nám hnal nějaký děda, který tam před tím páčil odpadky, a opět chtěl bakšiš. Viděli jsme ale kozy na stromy lézt a skákat dolů, takže tady byly zřejmě z vlastní iniciativy. Děda byl zase docela agresivní, když jsme mu nechtěli nic dát, ale ustáli jsme to.

Dále bylo stádo velbloudů, jen jsme přibrzdili a už se k nám hnal nějaký kluk, tak jsme odjeli bez fotek. U města Tamri měla být jakási laguna a ptačí rezervace. Nějak jsme nepoznali, kde to mělo být, v místě, kde to bylo zakreslené v mapě, to bylo vyprahlé a nerovné, tam snad žádná laguna být nemohla. Pak jsme se dočetli, že laguna je u ústí řeky, ale asi tam nevedla žádná cesta. Na konci rezervace jsme viděli stát auta na pobřeží, tak jsme tam zajeli a byla tam pěkně zašitá kavárna pod skalou a trénovala tam skupina surfařů v ohromných vlnách.

Ještě jsme se chtěli zastavit v městečku Taghazout, což mělo být bývalé letovisko hipíků a měly zde být nádherně malované domy. Taghazout však vypadal jako zcela moderní naprosto bílé rekreační město se spoustou turistů. Pár kilometrů před tím jsme viděli soubor barevných domků kousek vedle silnice směrem k moři, takže jestli to náhodou nebylo ono.

Dojeli jsme do Agadiru, je to velice moderní město se spoustou hotelů, ubytování jsem měli zajištěné v hotelu Adrar. Agadir byl před lety v roce 1960 srovnán se zemí po zemětřesení a

vyrostl zcela znova, tak tam není žádná historická část. Náš hotel byl asi půl kilometru od moře na hlavní třídě. Museli nám vyměnit pokoje, protože jsme měli stržený splachovač, protékalo to a nešlo splachovat. Šli jsme se vykoupat do kruhového bazénu, jehož čtvrtina byla mělká pro děti a ohrazená šňůrami. U vchodu do hotelu bylo napsáno, že je přísně zakázáno nosit do hotelu zvenčí veškeré nápoje i jídlo. Raději jsme nevyhodili plechovky od piva do koše v pokoji.

Vyrazili jsme směrem k pláži na jídlo. Cestou bylo plno restaurací, do kterých nás lákali, ale ceny nebyly nijak levné. Došli jsme až do centra, kde se točilo ohromné ruské kolo. Nad městem se tyčí pahorek, osvětlený řadami světel a na něm byl ohromný svítící nápis v arabštině. V centru u kola byly globalizované fastfoody – McDonald, Kentucky (dost drahé) a Piza Hut, ani jeden jsme nechtěli. Kousek zpátky byl stánek s nabídkou pouze v arabštině a tam jsme si dali zapečené bagety s kuřecím masem a zeleninou za 25 D za jednu.

Vraceli jsme se zpět, došli jsme nahoru na hlavní třídu Mohameda V. a šli směrem k hotelu. V boční ulici to vypadalo, že je tam řada podniků, tak jsme se tam šli podívat, ale byly to samé kavárny. Došli jsme až na souběžnou ulici s tou naší. V ní jsme našli řadu jídelen, většinou fastfoodů.

Do hotelu jsme se vrátili před půl desátou.

6.10.

Ráno jsme si šli zaplavat do bazénu, sice měl být ještě zavřený, ale nikdo tam nebyl, aby nám v tom zabránil. Obzvláště Mirka byla velice nevyspalá, protože dole pod námi směrem k moři byla nějaká diskotéka a řvalo to tam až do půl páté do rána. Konečně jsme pochopili, proč se v hotelu podávají snídaně až do 12 hodin.

My šli na snídani v 8 hodin. Byl tu poměrně bohatý švédský stůl. Většinou to bylo sladké, ale dali jsme si míchaná vejíčka, ale s něčím navíc, buď s rýží nebo s kuskusem. Čaj měli jen mátový, ale našťástí neslazený. Dala jsem si jogurt se směsí ovoce.

Tento den jsme měli celý věnovaný výletu do hor do Rajskeho údolí. Vyjeli jsme z Agadiru do Aouriru a uhnuli údolím podél řeky Tamraght do hor. Nikdo tu nejel, my zastavovali na vyhlídkách a posunovali se pomalu vpřed a fotili a filmovali nádherné scenérie.

Za vesnicí Tamzergourte začíná Paradise Valley, tedy správné Rajske údolí. V korytě se občas objevila nějaká voda. Zastavili jsme u jednoho občerstvení, měli tam plastové židličky a stolečky ve vodě. Chlapík nás pozval dál a ukazoval nám své obydlí. Měl tam kytaru, říkal, že když je tam sám, tak si hraje. Byl to Berber a ukazoval nám berberský znak vypadající jako ruské ž. Berbeři jsou mnohem příjemnější než Arabové, nejsou tak vlezlí.

Nápisy vesnic byly v latině, arabštině a berberštině. Ta vypadá dost jednoduše, má hodně kroužků. Lidé se na nás usmívali, mávali nám. Na jedné vyhlídce nás míjel kluk na oslu, měl na uších sluchátka, poslouchal muziku a hrál si s mobilem. Dobrá symbióza středověku s novověkem.

Dojeli jsme až do vesnice Imouzzar, ta již byla za hřebenem, byli jsme ve výši až 1300 m. Sjeli jsme dolů do údolí stejnojmenné říčky, tam měly být vodopády. Zastavili jsme u hotelu Amalou, odkud měla vést krátká vycházka k vodopádům. V mapě jsou vodopády uvedeny jako Immouzer, je to asi jen špatný přepis. Přidal se k nám průvodce, který nám radil, kudy máme jít. Bylo to tam dost nepřehledné, plno zarovnaných terás, Maročané tam jezdí na pikniky. Průvodce nás napřed zavedl na vyhlídku na vodopád, respektive skálu, po níž teče, která měla tvar tekoucí

vody. Netekla tam ani kapka. Průvodce říkal, že voda tam teče v březnu a to tam jezdí nejvíce lidí. Viděli jsme dolů, kde je tůňka, tam se koupali lidé. Když je víc vody, tak tam místňáci skáčou za peníze z výšky 25 m.

Sešli jsme dolů k tůňce. Abychom se tam dostali, tak jsme museli projít několika zaplachtovanými krámkami. Jeden prodával různé krabičky, šperky apod. Já si koupila 1 krabičku v podobě truhličky. Smlouvala jsem o ni, prodavač mi stále ještě k tomu nutil něco dalšího, ale odolala jsem. Prodavač prohlásil, že smlouvám jako Berber. Měli tam zajímavé krabičky, ze kterých se pootočením vysunuly šuplíčky, taky tajné skříňky jako hlavolamy.

Jak jsme očekávali, průvodce říkal, že ho lidé odměňují za jeho služby, měl na krku kartičku, že je akreditovaný průvodce. Říkal, že mu dávají tak 50 D (od každého), my mu dali pouze 30 D dohromady a propisku. U hotelu byla i jídelna, ale nezjistili jsme, co zde mají a kolik za to chtějí, tak jsme se vrátili do Imouzzaru. Tam byla venkovní restaurace pod stříškou, tak jsme tam zašli. Měli opět tajine se zeleninou. Ve speciálních hrncích to dodělávají na ohni a přinesou to na stůl ještě vroucí. My s Mirkou si daly tajine s kuřecím masem, chlapi s kozinou. Pán to neuměl říci anglicky, říkal ziege, což je německy koza a aby to upřesnil, mečel. Tajin stál pouze 40 D, ten byl zatím nejlevnější, co jsme viděli. Bylo to moc dobré, trochu pálivé a k tomu trochu dušených brambor.

Vraceli jsme se stejnou cestou, stavili jsme se v kavárně s panoramatickým výhledem na terase v patře. Dali jsme si kafe, dostali jsme větší hrnky, bylo to dobré. Vláďa to objednal jako cafe americano.

Pak jsme udělali ještě další zastávku v místě, které berou jako centrum rajského údolí. Zaparkovali jsme a šli asi půl kilometru do údolí. Šlo se ale po úbočí, v šíleném hricu, tam se to snad blížilo čtyřicítce. Údolíčko ale bylo krásné, byla tam občerstvovna a několik tůňek na koupání, největší byla jako bazén, hladinu zvýšili hrází.

Potok jsme přešli po placácích. Zpět jsme se vraceli stejně, i když jsem byla přesvědčená, že by to šlo po dně údolí podél vody. Jin se na to i ptal. Ale všichni chodili vrchem, já z toho byla úplně přehřátá.

Další zastávka byla u kavárny, u které byly stolečky a židličky ve vodě. Dali jsme si tam pomerančový džus za 10 D, vymačkaný pouze z pomerančů. Sedli jsme si na židličky a ponořili nohy do vody. Vláďa nás filmoval. Já si ještě lehla i na lehátko ve vodě.

Pak již jsme se vraceli bez zastávky, jelo se špatně, protože to bylo proti ostrému nízkému slunci. Do hotelu jsme se vrátili před šestou hodinou. Chvilí na to jsme šli opět plavat do bazénu. Vláďa a Jini si tam dali třetinku piva Flag Pils. Bylo to místní pivo za 22 D, na bar v hotelu to byla docela slušná cena.

Na večeři jsme šli na třídu Hassana II., kde jsme si to vyhlídli už včera. Bylo tam několik fastfoodů vedle sebe, burgrárny nebo vyráběli sendviče, my si vybrali Polo Mio – tedy mé kuře. Obsluhoval tam černoch, pánové si dali grilované kuře s rýží, zeleninou a olivami s játry. Já s Mirkou měly salát s kuřecím masem. Byla tam rýže, sýr, zelenina, kuřecí kousky, bylo to dobře ochucené. Před jídlem jsme dostali jako pozornost podniků 3 mističky a kousky housky. Bylo to něco jako lečo a další jako pomazánky, bylo to výborné. Jedna pomazánka byla zřejmě z luštěnin, bylo to typicky marocké.

Po návratu do hotelu proběhla na pokoji bouřlivá debata o politice a životním prostředí.

7.10.

Ráno klasika – plavání v bazénu a snídaně. Jen bylo trochu mlhavo a k snídani místo vajíček byly nudle. Jedna paní tam pekla vaječné placky, které jsme jí odebírali přímo z tácu. Měli jsme v plánu výlet do Taroudantu. Hodně dlouho jsme vyjížděli z města po okruhu, pak jsme jeli po motorovce. Projížděli jsme moderními ještě nedostavěnými sídlišti, byly to satelitní městečka Agadiru.

Do Taroudantu to bylo 80 km. Je to menší město s nejzachovalejšími hradbami kolem dokola. Zaparkovali jsme za hradbami a vyrazili do ulic. Procházeli jsme berberským trhem. Údajně tam měly být tradiční berberské výrobky, ale bylo to ve stylu vietnamských tržnic. Zajímavá byla ulička truhlářů, kteří na místě vyráběli stoly, skříně a další dřevěné výrobky. Pak bylo koření navršené ve špičatých homolích krásných barev.

Došli jsme na hlavní náměstí. Bylo tam několik kejklířů, třeba oblbovač kobry, který chtěl za filmování kobry 40 D, to jsme my samozřejmě nechtěli dát, tak jsme kobru oželeli, měl ji pod rákosovou miskou. Další byli hudebníci – jeden na jednostrunné housle, druhý na drnkací nástroj dost rozladěný s ptákem na rameni. Diváci se nejvíc zajímali o děrviše, asi zaklínače, který měl před sebou malou kostřičku a malé figuríny, ale přes tlačící se muže nebylo skoro nic vidět.

Hlavní ulicí s hodně hustým provozem jsme došli k západní bráně. Cestou jsem hodně fotila, lidi proti tomu většinou nic neměli. Bylo tam několik masen. Vláďa si přál vyfotit zavěšené koží hlavy, dost odporné.

Za branou byla koželužna. Byl tu dost veliký smrad, protože kůže se vydělávají v dobytčí moči s holubím trusem. Nikdo tam po nás nic nechtěl, jen mne lákali do prodejen kůží či kožených výrobků. Když jsem jim řekla, že kůže divokých zvířat jsou zakázané, řekli, že je to přemalovaná kráva na zebrou či levharta.

Vrátili jsme se zpět na hlavní náměstí a sedli si tam do kavárny. Napřed jsme si chtěli dát jen kafe, ale nakonec já si dala salát a Vláďa omeletu, i když to byl spíše zapečený svítek v keramické misce se zeleninou.

Pak jsme šli ještě přes arabský souk, který byl hodně zaměřený na dámské zdobené úbory nebo boty. Zajímavé byly výrobky z rákosu, měli tam upletené kaktusy z rákosu. Projevila jsem zájem o nějakou blůzu, ale v krámku, do kterého jsem nakoukla, nic krátkého neměli, nějaký chlapík mě vedl jinam, že tam to určitě mít budou. Ale já zamířila na opačnou stranu.

Došli jsme k velké mešitě, ze které zrovna vycházelo plno chlapů v dlouhých košilích po motlitbě. K našemu parkovišti už to pak byl jen kousek. Zpátky do Agadiru jsme se vraceli po silnici ne po motorovce. Bylo to o něco kratší, ale zase více zastavěné, časově to vycházelo prakticky stejně.

Odpoledne jsme se vrátili docela brzy, asi po čtvrté hodině. Počítali jsme s koupáním v oceánu, ale zhoršilo se nám počasí. Z 38° C v Taroudantu klesla teplota na 21° C. Bylo docela zataženo. Zastavili jsme kousek od oceánu a šli promenádou k moři. Prodávali tam suvenýry a docela pěkné obrazy s místními motivy – byly tam portréty zahalených žen, kozy na stromě, tuarégové, opevněné hrady. Některé obrazy byly na kůži napjaté v rámečku.

Ve vodě bylo pár lidí, byly docela velké vlny. My nakonec do vody nelezli, jen jsme si nechali omočit nohy. Motal se tam kluk s vdolečky, uhodnul odkud jsme, i když tedy až na potřeť – napřed hádal Rusové, pak Poláci. Dal nám každému vdoleček, tvářil se, že je to prezent, ale pak chtěl peníze. Mirka nenačatý vdolek vrátila, on chtěl za dva 40 D, dala jsem 10 a řekla, že více

nedostane. Vlád'a ho pěkně český sprdnul a on zmizel.

Pak jsme chtěli jet na vrchol Oufellah, který ční nad městem a na jeho boku je nějaký nápis v arabštině. Nahoru však vedla jednosměrka a jiná cesta tam odnikud nevedla. Zřejmě jsou tam vojáci a telekomunikační věže. Pak jsme viděli jet ze shora autobus, možná se jím tam dá vyjet, pod kopcem parkovala řada aut. My jeli podél kopce dozadu, Vlád'a myslel, že by se to tam mohlo stočit. Viděli jsme tam pod skálou stádo koz a ovcí, které se vydaly někam možná domů z pastvy. Některé z nich podávaly zcela horolezecké výkony, šplhaly vzhůru po takřka kolmé štěně, čekali jsme, jestli některá z nich nespadne

Pak jsme jeli na sousední vyvýšeninu, měly tam být zbytky starého Agadiru, který byl zničený zemětřesením v roce 1960. Byl tam plac, kde se cvičili žáci autoškoly, pak tam byly zídky, pokus o park, dlažba ve tvaru marocké hvězdy a vyhlídka. Asi to tam trochu zanedbali, nikde tam o zkáze nebylo ani slovo.

Sjeli jsme do města a já našla v mapě obchod'ák. Byl to kupodivu Carrefour. Koupili jsme vína a piva. Tentokrát tam měli alkohol v suterénu samostatně.

Pak již jsme se vrátili do hotelu a já s Jinem jsme si byli zaplavat. Pak jsme šli na večeři jen kousek přes hlavní silnici. Měli tam menička s tajinem nebo kuskusem za 58 D. Já si menu nechtěla dávat, tak jsem si dala pečené kuře s hranolkami. Jelikož jsem si taky dala salát a pak navíc dostala ovocný salát, tak to také počítali za stejnou cenu. Součástí menu byl buď salát nebo cizrnová polévka a ovocný salát nebo palačinka.

Při návratu z večere jsme se chtěli stavit v baru Piscina, což byl bar okolo bazénu v sousedním hotelu. Ale asi kvůli zimě to zavřeli, jinak předchozí večery tam bylo živo dlouho do noci. Pak jsme koukali z okna, on totiž bar Piscina nebyl u bazénu, ale vedle a okolo bazénu to bylo pouze pro hotelové hosty. Tak jsme se stavili u našeho baru u bazénu na pivo za 22. Okolní palmy byly krásně osvětlené. Večer jsme ani společně neposeděli.

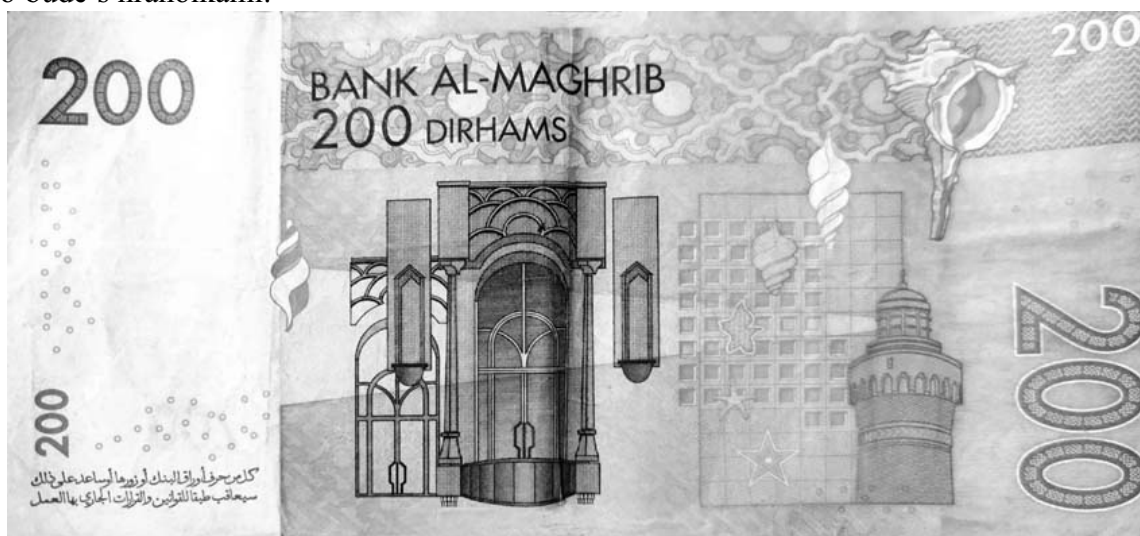
8.10.

Ráno jsme si přivstali, abychom vyrazili co nejdříve. Ani jsme se nešli koupat a ve ¼ na 8 šli na snídani. Jídelna však byla zavřená a před dveřmi pouze několik rozčilených lidí, kteří pospíchali, že jim letí letadlo. Jin a posléze Vláďa je šli sprdnout do recepcce, ale ti byli naprosto v klidu. Po chvíli přišel nějaký číšník a otevřel, paní, která si odškrťovala dle pokojů, kdo přišel na snídani, tu vůbec nebyla. Takže za pochodu dodávali některá jídla, teprve přišla pekařka placek. Jako teplé jídlo byla zapečená zelenina a nudle s vajíčkem. Jedna Slovenka se nás ptala, zda je v Agadiru stále tak mizerně, přijeli sem z Marrakéše za teplíčkem.

Vyrazili jsme po osmé hodině stejným směrem jako včera, ale měli jsme cíl výrazně dále až v Ouarzazátu 359 km daleko. Až do Taroudantu jsme jeli v mlze a teplota byla pouze 15°C. Před Taroudantem jsme uhnuli dle ukazatelů na Ouarzazate. Dle mapy to byla bílá silnice a byla to docela zkratka. Já bych si nedovolila to tudy navigovat. Předpokládala jsem, že pojedeme po silnici první třídy. Tahle však byla lepší, byla na ní stovka a neprojížděli jsme skoro žádné vesnice. Pod námi bylo zelené údolí a za ním mlhavé hory. Po nájezdu na hlavní silnici se začaly zvedat kopečky. Zastavili jsme zhruba v polovině cesty v městečku Taliouine, bylo hodně živé se souvislou frontou rázovitých domů pískové barvy s podloubím. Dali jsme si kafe. Překvapilo nás množství kaváren a hotelů. Má to být východiště do pouště a do hor Antiatlasu.

Kousek za městem byla pěkná kasba Glaoui – opevněné město, v části byl hotel. Dovnitř se dalo jít jen malou brankou. Pokračovali jsme dále, silnice se klikatila a neustále stoupala, terén se měnil, okolo bylo plno skal roztodivných tvarů. Vystoupali jsme až do výše 1700 m.

Ve městě Taznakht jsme se rozhodli, že dáme něco do žaludku. Na náměstí byla kavárna, tak jsme do ní nakoukli. Hned se k nám hlásili dva Češi, protože viděli na Vláďovi jeho chalupářské triko. Byli tu stejně jako my autem a už odcházeli. Dali jsme si sendvič a to jsme nepočítali s tím, že to bude s hranolkami.

Pokračovali jsme dál a vystoupali až na vyhlídku, kde měli pomalované kameny a jeden chlapík nám tam nabízel krystaly ve drúze – duté kouli. Již jsme trochu sklesali a měli jsme v plánu návštěvu vesnice Ait ben Haddou, která je zapsaná v Unescu, jako unikátní opevněná vesnice. Zastavili jsme na vyhlídce před vesnicí, odkud byl celý obestavěný vrcholek jako na dlani. Několik prodejců tam mělo rozložené zboží – kameny, sošky a další, nikdo tam však nebyl. Jestlipak by se odněkud vynořili, kdybychom si tam něco vzali.

Zastavili jsme na parkovišti před hotelem a šli uličkou k vyschlé říčce, přes kterou se muselo přejít. Ulička byla plná prodejců oblečení, hlavně šatů a halen. Já všem říkala, že se u nich stavím při zpáteční cestě. Do města se vcházelo kamennou bránou, v ní seděl černoch a chtěl po nás peníze. Šli jsme dál a zastavil nás další. Tak jsme mu řekli, ať nám dá lístky. Celkem neochotně je vytáhl a inkasoval od každého 20 D. Na lístkách bylo napsáno muzeum. Nabízeli se nám nějakí průvodci, že nám vše ukážou, ale nechtěli jsme.

V mobilu jsem měla docela dobrou mapu, tak se zde dalo normálně orientovat. Vylezli jsme až na vrcholek, kde stála taková malá pevnůstka a okolo nebylo nic, jen pobožené stavby, sem ještě rekonstrukce nedorazila. Dolů jsme se vraceli podobně. Jeden šikula tam měl na střeše udělanou vyhlídku s posezením a vybíral za to 5 D. Měl tam vodu a když jsem chtěla studenou, vyndal z ledničky colu. Pak jsme trochu zabloudili, viděli jsme průchod, vlezli jsme tam, ocitli se v domě a opět podnikatel vybíral 10 D za prohlídku domu. Byly to takové kobky, akorát v jedné měl tři zkřížené klacky a na nich zavěšený kotlík, asi kuchyň.

Dole hned za branou bylo na jednom domě napsáno muzeum. Vešli jsme tam a akorát se šlo po hodně strmých úzkých schodech na střechu. Zrovna tam jeden průvodce vykládal 4 Slovákům a jeden z nich to překládal, že když byla v řece voda, tak lidé museli zůstat ve vesnici. Za posledních 15 let se docela oteplilo a je více sucho.

Zkoušela jsem si jednu blůzu s tím, že prodejce ze 200 slevil na 100 D, ale po pohledu do zrcadla jsem to vzdala a odmítala všechny další prodejce.

Měli jsme zajištěné ubytování v městě Tabounte, jen přes most od Ouarzazate. Dle mapy měl být hotel umístěn vedle dalšího hotelu Les Jardins, ale nebyl tam. Vláďa se tedy zeptal v hotelu a poslali ho asi o 300 m dále. Byl to tradiční arabský hotel Mabrouka ozdobený vevnitř freskami s pouští a oázami, s kašnou v atriu uvnitř. Ale docela zdevastovaný. Zřejmě jsme byli v celém hotelu sami. Šli jsme se koupat do bazénu ve vnitrobloku, voda byla docela studená, skoro sem nedosáhlo slunce.

Poté až asi o půl osmé po poslání fotek přes WhatsApp, jsme vyrazili na večeři. V jednom bufetu nám nebyli schopni říci, co vlastně mají, v dalších dělali jen bagety. Až teprve u kus dál jsme se chytli, domluvili jsme se podle obrázků a dali si tajine z mletého masa v podobě kuliček. Čekali jsme na to dost dlouho, i když nás číšník docela obletoval. Vypadalo to úplně jinak než na obrázku, kuliček bylo daleko méně a bylo to s olivami. Ale bylo to dobré.

Pak již jsme se vraceli do hotelu. Na pokoji nešel internet, tak jsme si sedli dole v salonu s lahví vína.

9.10.

Tento den jsme měli celodenní výlet do údolí řeky Draa směrem na jih skoro do pouště k alžírským hranicím. Ráno jsme si byli zaplavat, již jsme měli v salonu přichystanou snídani. Dostali jsme veky se sýrem a croisanty a kafe. O čaj jsme si museli říci.

O půl deváté jsme vyrazili. Abychom dosáhli Agdz (čti Agadeš), museli jsme překonat divoký hřeben o výšce cca 1500 m. Silnice byla hodně serpentýnovitá s krásnými výhledy na zvrásněné skály a hluboké rokle.

Z Agdz jsme uhnuli z hlavní silnice k pevnosti Tamnougalt. Je to nejlépe zachovaná pevnost v oblasti. Stojí na kopci a má čtyři rohové věže jako skoro všechny kasby (tak tu nazývají opevněné domy) zde. Očekávali jsme tam naháněče, ale celkem si nás nikdo nevšímal. Dle mapy měla nahoru vést silnička, byla tam jen prašnačka, zkusili jsme po ní jet, ale pak byla hodně vymletá, tak Vlád'a musel couvat. Nějaký chlapík tam jel na kole, hodil ho do svahu a hned nám začal za autem ukazovat. Sjeli jsme dolů, zaparkovali před hotelem ve tvaru kasby a vylezli po svahu k pevnosti. Nikde tu nikdo nebyl, mohlo se jít volně dovnitř. Bylo to polorozpadlé, dalo se tam procházet, ale řada chodeb byla slepých. V centru bylo veliké nádvoří s polorozpadlými arkádami.

Vedle ještě byla další stavba, opět polorozpadlá bez střechy. Bylo to pomalované graffiti s různými docela zajímavými motivy. Dolů jsme sešli tou cestou, co jsme se předtím pokoušeli vyjet.

Pokračovali jsme dál údolím, je zavlažované, roste zde plno datlových palem, místy jsou i políčka. Vesničky jsou si celkem dost podobné. Domy jsou ve shlucích uplácené z vepřovic. Mnohdy vypadají jako ruiny, ale že v nich bydlí lidé se pozná dle satelitů. Zastavili jsme v Tamezmoute, Olmane, Tinzouline, to byly jen krátké zastávky spíše na focení, průvodce to vyzdvíhoval, ale nebyly zase až tak extrovní.

Dojeli jsme až do Zagory, což je centrum celé oblasti. Zastavili jsme na náměstí u velice výstavné mešity a šli na oběd. Dali jsme si opět tajine z mletého masa, tentokrát to bylo více masových kuliček a za 35 D to bylo dobré.

Ještě jsme jeli kus na jih. Dojeli jsme až k nejsevernější saharské duně Tinfou. Již zdáli jsme viděli kopec písku. Před dunou byl honosný hotel obehnaný zdmi, které byly zaváté pískem. Před dunou jsme viděli zaplachtované přístřešky, mysleli jsme, že to jsou suvenýrové stánky, ale zřejmě v nich bydleli poháněči velbloudů. Jeden se k nám vydal se dvěma velbloudy, zřejmě očekával nějaký výdělek. Zrovna totiž nějakí cizinci vyrazili na projížďku ozdobení turbany. Nám nabízel alespoň foto na velbloudu, ale odolali jsme..

Pak již jsme se vraceli. Zastavili jsme se ve vesnici Tamegroute, kde vedle mešity je islámská knihovna s tisíci svazků a iluminacemi koránu. Bylo však zavřeno, samozvaný průvodce nám

říkal, že otvírají až v 5 hodin. Dle knižního průvodce to mělo být již od 14:30. Člověk nás chtěl mermomocí provázet, nejlépe do hrncířské dílny, Těch tu bylo okolo všude plno a vystavovaly ohromné vázy a zelené glazované talíře. Nabízel nám také kasbu, ale odmítli jsme ho. Kasbu jsme obešli, zřejmě by se dalo proniknout i dovnitř, ale připadali jsme si, jako že někomu lezeme přímo do baráku. Ale asi kasbou vedou průchody a z nich odbočky k jednotlivým obydlím. V souhrnu je to hromada kostek různých velikostí z vepřovic.

Měli jsme ještě v plánu prohlídku Amezrou. V průvodci psali, že se nás určitě ujmou nějaké děti, které nás dovedou k největší památce Židovské kasbě. V mapě její umístění chybělo. Žádné děti se tu nepotloukaly, nic jako kasbu jsme neviděli, tak jsme jeli dál.

Jeli jsme ještě do Bouzeroual, kde byly domy již opuštěné a rozpadající se. Vraceli jsme se a občas ještě zastavovali na fotogenických místech, při jiném osvětlení to vypadalo jinak. Při přejezdu hor již slunce zapadalo.

Do hotelu jsme přijeli v 7 hodin, ujeli jsme za celý den 360 km. Šli jsme si na chvíli zaplavat a pak vyšli na ulici. Dali jsme si v rychlém občerstvení tachos – plněný arabský chleba. Dle obsluhy bylo 4 x 25 = 90, přeci jim to nebudeme vymlouvat. Stejně dostali stovku včetně dýška. Již jsme se s tím setkali, že hodně Maročanům dělá počítání docela potíže.

Večer jsme opět seděli v salonu, pili pivo, které Jin nechal uskladnit u recepčního do ledničky a potom víno.

10.10.

Ráno jsme opět plavali a měli stejnou snídani jako včera.

Vlád'a se předchozí večer ptal recepčního, zda se tu někde dá koupit pivo či víno. Zde ne, pouze v Ouarzazatu v obchodě Dades. Ten jsem nemohla najít, našla jsem v Ouarzazatu 2 supermarkety, tak jsem směřovala k nim. Byly to však spíše tržnice, tak jsme jeli pryč. Brali jsme benzín, poněkud zde stouply ceny, nafta stála 10.10 D, předtím se to dalo sehnat za 9.95 D. Měli jsme urazit 110 km do města Boumalne.

قصبة أمرديل - سكورة
Kasbah AMRIDIL
Skoura
☎ +212 524 85 22 79
تذكرة الزيارة
Billet de visite

Nombre de Pax :		
Prix de visite :	20,00 DH	واجب الزيارة
Date		التاريخ
Total :		

Cestou jsme se stavili v oáze Skoura. Navštívili jsme kasbu Amridil, byla ve velice dobrém stavu, parádně zrekonstruovaná, v části byl hotel. Nabízeli tam prohlídku za 50 D nebo vyhlídku

ze střechy za 20 D. Šla jsem se tam podívat. Bylo to docela bludiště, nic nebylo označené a asi úmyslně, protože nabízeli průvodce. Uvnitř bylo krásné atrium se stromy a kytkami, taky tam měli nějaké staré stroje. Hlavně jsem si prohlížela zdobené věže se vrypovým zdobením. Ze střechy byly vidět palmové háje okolo.

Pokračovali jsme dále a ve městě Kalaat nás zaujaly obchůdky destileries, už jsme mysleli, že je to alkohol, ale pěstují zde růže a vyrábějí růžovou vodu, olej a další kosmetické výrobky z nich. Dojeli jsme do Boumalne a uhnuli do údolí Dades podél řeky Dades. Na počátku údolí je řada ksarů buď rekonstruovaných nebo v rozvalinách. Domy tam byly celkem výstavní a velice fotogenické, protože byly na svahu a pod skalami. Zastavovali jsme na různých místech a fotili. Jedné holčičce jsme dali 5 dirhamů a fotili si jí. Byla strašně hubená.

Byl čas oběda, tak jsme se zastavili v jedné restauraci, která se pyšnila výhledem, ale žádný tam nebyl. Číšník byl velice přátelský, ptal se odkud jsme, znal Prahu a slušně anglicky. Nabídl nám tajine – skopové, kuřecí a saláty. Přinesl nám olivy a nabízel další věci. Když došlo na placení, přišel s účtem 320 D a to jsme měli jen 3 tajine, 2 polévky a dvě vody. Řekli jsme, že je to moc, on to šel přepočítávat. Došel k částce 220 D, my si však udělali vlastní kalkulaci a dali mu 200, ani moc neprotestoval.

Cesta se klikatila, údolí se zužovalo, v jednom místě silnice vystoupala serpentýnami hodně vysoko a nad skálou tam byl terasovitý hotel. Už jsme si mysleli, že je to inzerovaný kaňon, ale to nejužší nás teprve čekalo. Tam vedla silnička po dně kaňonu a vedle tekla říčka. Procházeli jsme to pěšky. Za kaňonem stál chlapík s velbloudem a nabízel datle a ořechy. Vláďa se vrátil pro auto a vyzvedl nás. Dojeli jsme až do El Hammou. Tam odtud jsme se vraceli údolím zpátky. Výhledy byly zase jiné, bylo jiné osvětlení, tak jsme opět filmovali. Ještě jsme se zastavili na kafe v panoramatické kavárně s výhledem na roztodivné skály. Kavárna byla přes ulici a odtud přišla obsluha i přinesli kávu. Měli tam nad skalami posezení na gaučících s polštáři. Před kavárnou měli 4 figuríny žen a mužů v tradičních úborech.

Pak už nám zbývalo pouze 60 km do Tinghiru, kde jsme měli zajištěné ubytování v hotelu Palm Baraoui. Našli jsme ho v mapě, já tam z Navigovala a byl tam úplně jiný hotel. Vláďa se tam zeptal a oni nás poslali asi kilometr zpět. Nakonec jsem našla, že v mapě to bylo také, ale jako hotel Baraoui. Hotel byl starší, docela venku i uvnitř zdobný, v dosti dobrém stavu. Mapy tu nemají moc přesné a jsou v nich chyby.

Hotel byl třípatrový a bohužel neměl výtah. Šli jsme se hned koupat do docela velkého bazénu, asi pětadvacítky. Vláďa tam ani nevlezl, protože voda byla dost studená. Pak se Vláďa zeptal recepčního, kde se tu dá sehnat alkohol. Jelikož bylo složité to vysvětlovat, naložil recepční Vláďu do auta a dovezl ho tam. Byly to normální potraviny, člověk se musel zeptat a vzali ho do zadní místnosti, kde měli alkohol zvlášť. Vláďa koupil pár piv a láhev vína.

Po zveřejnění příspěvků na facebooku – internet perfektně fungoval i na pokojích, jsme vyrazili na večeři. V nadějně vypadající restauraci nic neměli. Vedle byl jen malý kiosek a tam nám obsluhující nabídl kefty - mleté maso či omeletu. K tomu nám nosil další pamlsky – dal zadarmo čaj, vodu, olivy, hranolky a na závěr mísu ovoce a nakrájených pomerančů. Účtoval nám to 50 D za kefty a 20 za omeletu, k tomu 1x salát, i když jsme měli čtyři. Jo, ty počty, nebo jestli byl salát v ceně mletého a k omeletě ho připočetl?

Po návratu jsme seděli na pokoji a povíдали. Zdálo se, že hotel je zase skoro prázdný.

11.10.

Opět jsme si byli zaplavat, voda byla dost ledová. Ráno jsme šli na snídani, byli jsme tam sami. Obsluhoval nás chlapík v zimní bundě. Dostali jsme chleby a med a marmeládu. Pak jsme si dali ještě omeletu. K pití byl čaj, džus, kafe a voda. Vyráželi jsme asi v 9 hodin. Vláďa chtěl koupit ještě nějaká piva, ale bylo zavřeno.

Jeli jsme do dalšího kaňonu tentokrát Todra. Hned na jeho počátku bylo několik opuštěných ksarů, ale bylo zataženo, tak fotky byly mdlé. Kaňon začíná pár kilometrů od Tinghiru za městečkem Toudha. Kaňon je opravdu velkolepý, teče tam říčka a vedle ní je silnice, na některých místech rozšířená, že se tam dá parkovat. Na skalách mají prodejci zavěšené převážně šály nebo i blůzy a šaty. Uprostřed kaňonu stojí dva domy a kousíček nad nimi telekomunikační vysílač, jak v té rokli dokáže něco chytit, nevím. Před domem vyvěrala ze země z kamenů voda, nějaká žena tam nabírala vodu do kanystrů a opodál měla zaparkované 2 osly. O něco výše bylo koryto zcela suché. Stoupali jsme dále, údolí bylo stále hodně úzké, byl tam tzv. Malý kaňon. Silnice procházející údolím by měla být první třídy, ale byla v dost mizerném stavu, místy to nebylo dostatečně široké na potkání 2 aut. Na pár místech rostly v rokli palmy, skály byly tvořené šikmými vrásami.

Dostali jsme se do výše cca 1800 m a dojeli až do vesnice Tamtattouchte, která již byla v širokém otevřeném údolí. Před ní probíhaly velké stavební práce, napřed jsme mysleli, že tu budují novou silnici, ale možná že stavěli přehradu. Nad vesnicí docela vysoko na kopci bylo vidět stavbu s terasou a vedla tam směrovka restaurace a kemping.

Vyjeli jsme nahoru, i když cesta byla na pokraji sjízdnosti. Bylo to tam opuštěné, ale záhy za námi dorazil chlapík na kole. Zřejmě nás viděl jet nahoru, tak nás jel obsloužit. Objednali jsme si čaj, kochali se výhledem na vesnici a hory. Chlapík nám říkal, že tam žije 1.000 obyvatel a vtipkoval, že čaj je berberská whisky. K čaji nám ještě přinesl čerstvou mátu a misku oříšků. Rádi jsme mu dali 40 D.

Pak jsme se vraceli stejnou cestou zpět. Najednou, kde se vzali tu se vzali, v kaňonu 4 osli. Byli hodně mrňaví, i když dvě byly zřejmě březí samice a šplhali po skalách jak kamzíci. O kus dál zase hnala berberka stádo koz. Kozy skákaly ze silnice do vyschlého řečiště. Berberka, když viděla objektivu, hned se dožadovala dirhamů.

Ve hlavní rokli byl šilený blázinec, plno lidí i aut, ucpávalo se to. Ještě, že jsme jeli poměrně brzy. Cestovky vozí asi turisty pouze sem a pak jedou zase zpět. V Tinghiru jsme se jeli podívat na prodejnu potravin, kde Vláďa koupil včera alkohol, opět bylo zavřeno. Že by pátek?

Jeli jsme tedy směrem na Erfoud (uvádí se i Arfoud). Hned za městem nás zastavili policajti. Byla to jejich obvyklá kontrola, všude jinde na nás mávali, že máme jet dál a tady nás zastavili. Vláďa dostal kázání, že u nich musí vždy zastavit, naštěstí bez pokuty.

Napřed jsme jeli po silnici 1.třídy RN10, pak jsme uhnuli na přípojku přímo do Erfoudu. Jeli jsme přes několik nijak zvlášť zajímavých běžných vesnic. V jedné z nich jsme si dali v krámku plněný chleba s vajíčkem a salámem. Půlka ohromného kulatého chleba stála 7,5 D. Zajímaví však byli velbloudí, kteří se zde zdá se bez dozoru pásli. Také jsme viděli jednoho velblouda chcíplého. Jeli jsme skoro pouští, z neznámých důvodu zde písek či hlínu hromadili na pravidelných hromadách. Cestou vybízeli k odpočinku pod plátěnými stany či tam měli kostry prehistorických zvířat. To vše proto, aby nalákali zákazníky.

V Erfoudu jsme měli zajištěné ubytování v hotelu Riad. Byl dost luxusní a také nejdražší z objednaných hotelů. Byl totiž postavený ve stylu starých pevností s omítkou se slámou, do ulice pouze s maličkými okénky jako střílnami. Uvnitř hotelu byla krásná atria s posezením, zarostlá stromy a palmami a bazénem. U vstupu měli na uvítanou mísu datlí a pohodlné sezení. Dovnitř se procházelo rámem jak na letišti. Hned se nám na zavazadla vrhli dva portýři v uniformách a chtěli nám je odnést, ale nedali jsme se.

Stěny byly vyzdobené freskami s pouštními výjevy, vedle recepce byl bar, kde měli malé pivo za 20 D. Nabízeli nám večeri za 100 D. U bazénu jsme potkali několik Čechů, byli tu s cestovkou a přijeli z Casablanky. Večer vyráželi na vyjížďku na velbloudech za západem slunce za 50 Euro. Internet tu běžel dobře, tak jsem povídala s Ivčou přes WhatsApp a Vlád'a brzy dal příspěvky na facebook.

Vlád'a se necítil nějak dobře, tak s námi ani nevyrazil na pochůzku městem. My šli po hlavní třídě až skoro k velké mešitě. Dali jsme si u černocho paníni, tedy plněný chleba. Bylo to opět s hranolkami a za 25D. Bohužel jsme se dopředu nedohodli a cena nebyla uvedená. Čekali jsme na to pěkně dlouho. Seděli jsme jako všichni maročtí muži v kavárnách vedle sebe obrácení do ulice. Pak jsme se vrátili do hotelu a já koupila Vlád'ovi veliký placatý chleba.

Večer jsme ani neposeděli a ušetřili jedinou láhev vína na další den, až Vlád'a bude fit.

12.10.

Dnešní den jsme chtěli celý věnovat okolí Erfoudu směrem do pouště. Ráno jsme šli na snídani, byl velice bohatý švédský stůl. Byla polévka s nudlemi, ale lehce nakyslá, tak jsme nevěděli, zda to tak má být, či je trochu jetá. Míchaná vajíčka, salám, jogurt, placky, zelenina. Plno sladkého pečiva, které však díky rozmanitosti ostatního, bylo možné vynechat.

Vyrazili jsme z Erfoudu směrem na jih do Rissani. Na jejím kraji byla směrovka na okružní silničku, tak jsme to objeli. Cesta vedla malebnými vesničkami, kde byly převážně hliněné shluky starých domů. V oázách bylo vidět, jak se tu snaží zachytit každou kapku vody. Mezi palmami byly navršené hrázičky. Lidé na nás mávali a usmívali se.

Při návratu do Rissani jsem objevila, že je tam mauzoleum zetě Mohameda Moulaye Ali Cherifa. V průvodci se psalo, že je to pouze pro muslimy, proto nás překvapilo, že nás nějaký člověk zval na prohlídku. Jen bychom musely s Mirkou mít zahalené hlavy a pro jinověrce byl zvláštní vchod. Chlapík nám napřed nabídl vstupné společně se seraiem za 200 D. Když jsme mu říkali, že bychom chtěli pouze mauzoleum, tak slevil na 100 D, ale nám to bylo stále moc. Ptal se nás, kolik bychom byli ochotni dát, takže se asi dala domluvit rozumná cena. Jeli jsme však pryč. Před mauzoleem byly různé stánky, měli tam vyrovnané dvě řady figur velbloudů, každého jiného.

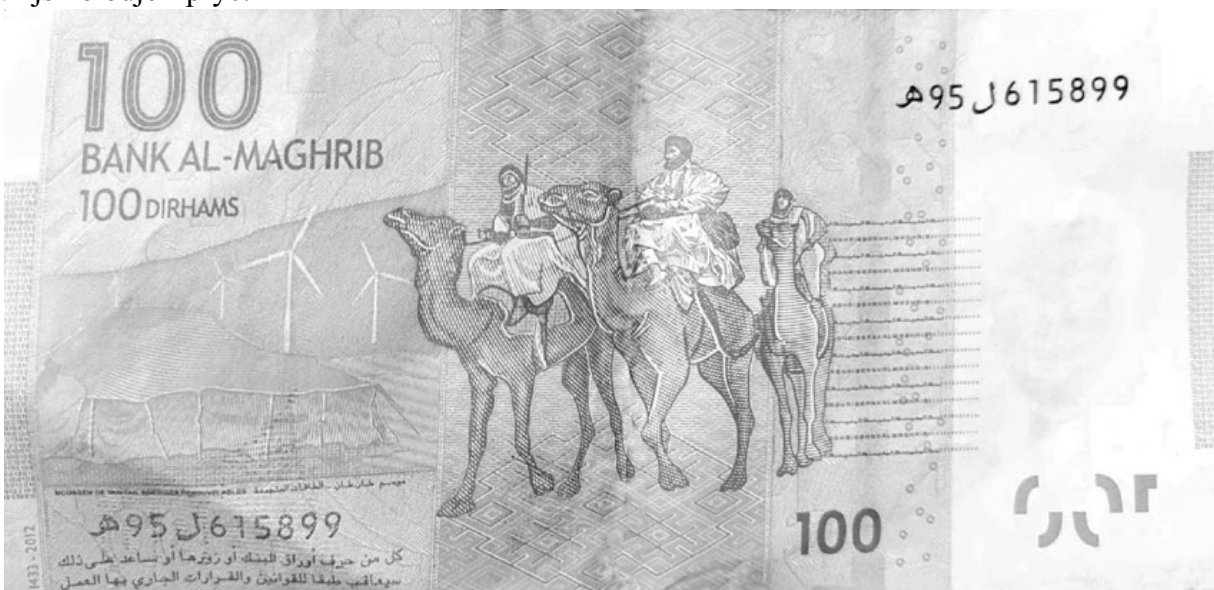
Jeli jsme dále na jih do Merzougy. Je to poslední městečko před alžírskými hranicemi. Vyjíždí se tam odtud na výlety do pouště ať už na velbloudech či čtyřkolkách. Byla tam tržnice nabízející suvenýry a půjčovali tam také snowboardy a lyže. Odchytávali nás tam náhončí, kteří nám něco z toho chtěli nabízet.

Asfaltová cesta vedla ještě kousek na jih až do vesničky Taouz. Mysleli jsme, že jí projedeme a uvidíme, jak cesta mizí v písku, ale zarazili nás, že je tam vojenský prostor a že už se dál nesmí. Byly tam zajímavé stavby s kupolovitými střechami. Odněkud z pouště přijížděly nákladáky a skládaly z korby hromádky šterku. Jestli těžili šterk nebo tam něco stavěli, nebylo jasné. Cestou jsme viděli řadu volně se potulujících velbloudů. Vypadalo to, že jsou tam sami, ale když jsme je

začali fotit, vynořili se odněkud hlídači.

Chtěli jsme se jet podívat na opuštěnou vesnici označenou v mapě, ale vedla k ní ani se tomu nedalo říci cesta, protože mizela mezi dunami. Zřejmě pouze pro čtyřkolky. Tak jsme projížděli po tvrdém terénu pod dunami. Na jednu z nich je v mapě kreslená cesta, ale jít to pěšky by se vůbec nedalo, protože lezení do kopce je v písku hodně složité. Vyšplhali jsme pouze na mrňavý kopeček a to úplně stačilo. Za kopečkem byl ukrytý berberský hřbitůvek. Hroby byly zasypané štěrkem aby je písek neodvál, na každém hrobě byla mistička, aby nebožtík netrpěl hladem. Poušť zde opravdu byla nedozírná, jsou zde údajně nejvyšší duny na Sahaře převyšující 100 m.

Pak již jsme se otočili zpět směrem na Erfoud. Z Merzougy vedla ještě druhá silnička více pustinou a blíže k dunám. Na kopečku jsme uviděli honosnou stavbu a protože tam byla kreslená vyhlídka, tak jsme tam vyjeli. Byl tam hotel a zasazená zeleň a terasa s opravdu pěkným výhledem na Merzougu pod dunami. Dali bychom si tam třeba kafe, ale nikdo si nás nevšimnul, tak jsme odjeli pryč.

Další odbočku ze silnice jsme udělali za chvíli, protože jsme na kraji dun viděli bílé veliké stany. Byl tam opět hotel v opevněném dvorci, stany vypadaly opuštěné, ale bylo tam stádo velbloudů, většinou ozdobených šátky a páskami, přivázaných. Vedle nich ležely na zemi sedátka, na kterých se vozí turisté. Nikde nikdo nebyl, tak jsme si je mohli detailně vyfotit. Možná měli polední pauzu nebo s nimi jezdí až k večeru na západ slunce.

Pak již jsme se vrátili do Erfoudu. Nad ním je hora s vysílači, o které jsme uvažovali, že jí zdoláme, ale silnička na ní nebyla moc sjízdná. A taky to zřejmě bylo vojenské. Poměrně brzy jsme se vrátili do hotelu, již po třetí hodině.

Neměli jsme uklizeno a uklízečka přišla uklízet za chvíli, tak jsem jí řekla, že to nepotřebujeme. Přinesla alespoň nová mýdla a toaleták. Vláďa měl střevní potíže, tak mu Mirka dala ercefuril. Klimbal raději v pokoji a nevzdaloval se od sociálního zařízení. Nic nechtěl jíst. Já si došla ke stánku koupit placatý chleba a k tomu tuňáka v tomatě. Tam jsem oběd pořídila za necelých 10 D. Lidé z cestovky si stěžovali, že je vždy v poledne zavezou do nějaké restaurace, tam si dají oběd, za který si musí zaplatit až 140 D.

Šli jsme si zaplavat a poslali Vládovi fotky. K večeru sice Vládovi bylo lépe, ale přesto s námi nešel. Vyrázili jsme po silnici západním směrem, protože jsme chtěli vidět západ slunce. Vedle silnice bylo, dá se říci smetiště, protože tu byly hromady převážně sutě. Kupodivu mezitím posedávaly ženské a asi se bavily. Chlapi seděli v hloučcích nad hráči dámy.

Došli jsme až k Manor Marble, což je výstavní síň výrobků z černého mramoru. Už vypadalo, že je zavřeno, ale vyšel ven nějaký chlapík a pustil nás dovnitř. Měli tam krásné broušené a leštěné kusy kamene, třeba misky, tácy, koule a vajíčka, v mramoru byly otisky zkamenělých mořských živočichů. Taky tam měli trilobity či ohromné šneky. Bylo to parádní, i když docela drahé. Když jsem to zmínila, náš průvodce řekl, že by se dalo jednat o slevě.

Vraceli jsme se zpět kolem autobusového nádraží. Právě odjížděl mikrobusek, který byl přeplněný k prasknutí. Za okny byly vidět na sklo namačknuté dětské obličejky. Ještě chtěl přistoupit jeden chlapík, a aby se tam vešel, zůstal v otevřených dveřích jiný. Tomu pak násilím strčili hlavu dovnitř a zabouchli za ním dveře. Procházeli jsme do centra vedlejší ulicí, na které postávali lidé u stánků, či seděli na zemi.

Pak jsme se po čtyřproudé ulici se středním pruhem jako pěší zónou vraceli k páteřní hlavní ulici. Chodilo zde plno dětí se školními taškami, i když bylo v sobotu po setmění. Děti zdravily Bon žúr a měly radost, když jsme jim odpovídali. Za zemi měli rozložené zboží, oblečení vypadající spíše na blešák. K večeri jsme si koupili zase chleba s rybičkami či Jini se salámem.

Večer jsme jim promítli video z Chile, a zjistili, jak to v Atakamě bylo v mnohém podobné jako tady.

13.10.

Tento den nás čekal přesun na sever do Azrou. Trasa měřila asi 350 km. Ráno jsme si byli zaplavat a poté šli na snídani, byl tam celý zájezd Arabů, tak to bylo trochu vyžrané, nebyl salám, došly vajíčka. Vláďa si dal pouze tousty, které zřejmě dělají z tvrdé vecky.

Naše první zastávka byla u pevností Borj Yerdi. Pevnost byla celkem nijaká, ale měly tam být termální prameny dokonce stříkající. Byla tam boudička, kde měla voda prýštit, měli to zavřené. Hlavně však tu bylo plno stánkařů, kteří nabízeli převážně šály. Dávali tu taky ochutnat velbloudí mléko. Byl tu zrovna zájezd místních mladých, které do autobusu svolávali hlasitou hudbou.

V příští vesnici byl na silnici šrumec, vypadalo to, že se tam perou. Stál tam ten autobus, co jsme už viděli a okolo shluk lidí. Autobusák totiž srazil malou holčičku, která ležela na zemi zabalená v dece. Místní lidé byli zřejmě rozezlení.

My opatrně projeli, jeden chlapík to tam řídil. Po chvíli jsme uhnuli do údolí, protože silnice vedla pustinou a dole byla oáza podél řeky s datlovými hájí. Mysleli jsme, že se budeme moci v hájích projít, ale nebyly tam žádné přístupné. Jen jsme se podívali na místní hřbitov. Hroby jsou označeny pouze špičatými kameny, jen výjimečně byl někde nápis. Hroby tu rozhodně nikdo neudrzuje.

Vrátili jsme se na hlavní a jeli do Er Rachidie. Bylo to poměrně výstavné město se spoustou zeleně. Našla jsem v mapě obchodák, tak jsme se v něm zastavili a doufali, že by se tam dal koupit alkohol, ale nedal. A ani jinak nebyl krám, i když rozsáhlý, nijak skvěle zásoben. Z Rachidie jsme vyrázili podél řeky Ziz, hned za městem je na ní velká přehrada Al Hassan, docela v ní bylo dost vody. Nad přehradou začíná soutěska Ziz, není ale tak úzká jako předchozí. Teče v ní v širokém šterkovém korytě řeka stejného jména a okolo jsou zvrásněné kopce, z nichž

vystupují pruhy tvrdšího materiálu. Zastavili jsme na jedné vyhlídce nad řekou a z jedné chýše, která vypadala jako kozí chlívek, přišel chlapík a nabízel nám krásné drůzy, ametystové v černém obalu a pyritové v červenohnědém obalu.. Nijak se nevnucoval, neříkal žádnou cenu, tak jsme si to jen prohlédli. Silnice procházela také tunelem, který byl pouze hrubě tesaný a postavili ho ještě Francouzi, z jejich dob tu ještě zůstaly strážní budky i když už neobsazené.

Další naše zastávka byla u termálních pramenů v Hamat Ali Cheri. Viděli jsme u řeky řadu aut a chumel lidí, tak jsme tam vyrazili. Zastavili nás však místní hlídači s tím, že tam chlapi nesmějí. Šli jsme s Mirkou samy a tam v malém přírodním bazénku ohrazeném šterkem se cachtaly více či méně nahé ženy. To jsem si nedovolila fotit.

Na kraji vesnice nad prameny jsme si sedli na čaj. Hlásil se k nám jeden mlad'och, tvrdil, že je z Ruska z Moskvy, je hráč na balalajku a že už je na cestě tři měsíce a cestuje stopem. Asi za tu cestu zapomněl rusky, protože do toho motal i další jazyky, hlavně polštinu. Tvrdil, jak cestoval po Číně stopem a příští rok se chystá do střední Evropy, chtěl se k nám hned pozvat do Prahy, ale na to jsme nereagovali. On ztratil zájem, když zjistil, že jedeme opačným směrem než on. Říkal, že ženy mají v bazénku vyhrazený určitý čas a pak přijdou na řadu muži. Na to již jsme nečekali a pokračovali dále.

Stoupali jsme do hor středního Atlasu. Byly tam hodně nuzné domečky, vypadalo to, jakoby zbourali patro a nechali pouze přízemí provizorně zakryté. Dál již byli nomádi ve stanech postavených ze všeho možného. Když jsme zastavili, seběhly se k nám děti. Mirka jim dala čokolády od vánoc a ony chtěly ještě více, údajně pro další děti.

Ve městečku Midelt jsme se zastavili na kafe. Toto město je centrem pěstování jablek, uprostřed kruháče tam mají ohromné jablko a taky tam zrovna probíhaly jablečné slavnosti. V okolních vesnicích všude prodávali jablka a byly tam vidět nově založené jablečné sady.

Nad okolními horami se stahovala mračna, už to vypadalo, že začíná pršet, ale byly to pouze větrné víry. Pak přeci jen pár kapek spadlo. V kopcích se pásala stáda koz a ovcí, měli tu dokonce krávy. Krajina byla celkem zelená, tekly tu potůčky, rostly i nějaké stromy. Silnici rozšiřovali a v místech možných průtoků vody budovali nové propustky či mosty a muselo se to objíždět po provizorních objížďkách. Díky tomu se to docela vleкло.

Pak se krajina ještě změnila. Pohybovali jsme se ve výšce skoro 2000 m a rostly tu mohutné pokroucené cedry. Místy byl docela hustý les. Podél silnice byly vybudované mřížované zábrany, nedovedu si představit jiný důvod než proti sněhu. Číšník u lázní Ali Cheri nám říkal, že tam bývá v zimě sníh a dá se vyvalovat v těch horkých pramenech. Taky pod kopci byla vždy přes silnici závora, asi to někdy zavřou pro nesjízdnost.

Dojeli jsme do Azrou až o půl sedmé. Měli jsme zajištěné ubytování v hotelu School na kraji města, byl to jeden z řadových třípatrových baráků, tedy nijak velký. Jini dostali pokoj, kde byla koupelna zvlášť a o patro níže.

Vyrazili jsme do města na večeři. Vzhledem k tomu, že se tu stejně nedalo sehnat pivo a my už žádné neměli, tak nás Vlád'a odvezl autem. Zastavili jsme u tržiště a doufali, že tam budou mít něco k jídlu. Byly to však stánky s keramikou a ostatní s oblečením vypadaly jako sekáč. Pouze na kraji tam prodávali maso na špejli a grilované párečky do housky, ale to si Vlád'a nechtěl kvůli svým včerejším a ranním potížím dávat. Podařilo se nám sehnat normální restauraci, kde měli grilované kuře, to si Vlád'a dal, my ostatní si dali tajiny. Já si na jeden ukázala pod pokličkou. Jini si vybrali podle jídelníčku ty nejlevnější. Bylo to výborné, já měla skopové maso s cizrnou a

zelím. Jin to měl se švestkami. Když přišlo na účtování, tvrdili, že já i Jin jsme měli fruit tajine, tedy ten nejdražší, i když Jin chtěl dle ceny jiný a i když dle mně cizrna není ovoce. Fruit snad nemůže být nic jiného než ovoce. Ale vysvětlit to a domluvit se o tom se nedalo, tak jsme zaplatili za vše s vodou 180 D.

14.10.

Ráno bylo docela zataženo a na horách mlhavo. Dostali jsme snídaní ve čtvrt na devět, ani nám nedali čaj, jen kafe s mlékem. Jinak klasika - vaječná placka, veka s máslem a marmeládou, sladké zamotance. Zjistili jsme, proč se hotel jmenuje School, dole v přízemí otevřeli 2 třídy a venku před budovou čekali školáci, spíše starší, možná, že už něco jako VOŠ či nějaký kurz, holky s klukama dohromady.

Nad Azrou ční skalnatý kopec, v berberštině Azrou značí veliká skála. Mysleli jsme, že skála bude přístupná, ale byl tam všude plot a cestička nebyla žádná vidět. Přitom na vrcholku je jakoby kovová korunka, která vypadá jako altánek.

Jeli jsme do vesnice Ain Leuh, což měla být tradiční berberská vesnice. Projeli jsme okolo ní po obchvatu a stoupali do hor. Nad vesnicí to vypadalo lázeňsky, vedly tam kanálky, byly vývěry vody, i když některé nefunkční. Pak tam bylo několik stejných chatek, ale v dezolátním stavu, zřejmě zkrachovalý podnikatelský záměr v oblasti cestovního ruchu. Jeli jsme stále nahoru, po hřebeni měla vést cesta k divokým opicím, ale byla čím dál tím horší, tak jsme se vrátili.

Tentokrát jsme projeli přímo vesnicí. Vlád'a nás vyložil, my si to prošli pěšky a on popojížděl a filmoval. Natočil syrový berberský život, bylo to moc zajímavé. Pod vesnicí jsme uhnuli doprava a jeli po úbočí hor k opicím. Napřed jsme jeli okolo sadů, viděli jsme tam chlápky, jak rovnají cibuli na zužujících se opěrných zdech a přikrývají to igelity. Jednak jsme nevěděli, odkud ta cibule mohla být, žádné políčko nebylo vidět a taky proč to zakrývali, na sluníčku by to schlo lépe. Viděli jsme tam berberská obydlí, hodně nuzná s plochými střechami zatíženými kameny.

Pak jsme vjeli do lesa. Zjistili jsme, že na stromech rostou špičaté žaludy, na internetu jsme pak zjistili, že to byly duby cesmínové. Cestou bylo několik opuštěných kempů, některé se asi v sezóně používají tím, že na terasách postaví veliké stany. Některé byly chatičky v dezolátním stavu. Taky tam byla hodně velkoryse řešená škola, ale opuštěná a rozbitá. Cesta nám trvala určitě déle než kdybychom jeli okolo po hlavní přes Azrou, ale byla zajímavější.

Dojeli jsme k hlavní silnici, kterou jsme sjížděli dolů včera, ale to již se stmívalo, a nyní již se vyčasilo. Záhy jsme uviděli první opice makaky, ale seděli u nich naháněči, tak jsme nezastavili a popojeli o kousek dál, kde se v lesíku potloukalo plno opic a u nich nikdo nebyl. Někdo jim tam naházal buráky, tak je louskaly. Bohužel bylo docela ostré sluníčko a prosvítalo skrz listí, tak bylo komplikované fotit, aby to bylo dobře vidět. Za chvíli přijel chlapík na motorce a nabízel nám krmení pro opice. My jim házeli kousek placky a ony to žraly, pak nám tedy nějaký člověk říkal, že to pro ně není vhodné, i když to mohl být obchodní tah. Jedna opice si nám sedla na střechu auta a pózovala tam, byla tam taky samice s malým na zádech. Opice ani nijak neútočily, mohlo se jim dát žrát z ruky, nesnažily se nám nic ukrást.

Pak jsme ještě vyjeli do sedla Ben Smim, kde je ohromné parkoviště se spoustou stánků hlavně se zkamenělinami a výrobky z kamene či cedru. My ještě popojeli kousek po vrcholové silničce, protože tam byl cedrový les. Cesty vedly trochu jinak než bylo zakreslené v mapě. Do

lesa tam byl vybudován chodníček z růžového šterku lemovaný většími kameny. Spíše to vypadalo, že tam chodí ovce nebo kozy, lidé ani ne. Cedry jsou jehličnany hodně podobné modřínu, ale neopadávají. Prošli jsme si malý okroužek lesem, zpět byla cesta značená občas natřenými modrými kameny.

Ještě jsme se chvíli zdrželi u parkoviště. Měli tam koně v berberských postrojích a sedlech z barevných látek, které vypadaly jako dva velbloudí hrby. Samozřejmě nabízeli za bakšiš vyfocení. Proti opicím tam měli odpadkové koše s posuvným víkem, do kterého se opice nemohly dostat. Nafotili jsme spoustu fotek s opicemi.

Poté jsme zahájili přesun do našeho dalšího hotelu do Fesu. Rozhodli jsme se stavět na jídlo ve městě Ifrane. Koukali jsme jak Alenka v říši divů. Byly tam krásné výstavné domky stejného střihu, některé řadové, krásně upravená zeleň. V centru tam byl shluk občerstvení a krámků, tak jsme si tam v jednom občerstvení dali plněné panini (vlastně sendviče), bohužel k tomu zase dávali hranolky. Pak nám ještě přinesli jako zákusek zadarmo těstoviny se zapečeným sýrem, byla to docela divná kombinace. To celé za 22 D, Jin s omeletou pouze za 12 D. Z průvodce jsme zjistili, že ve městě je prestižní univerzita, kde se vyučuje anglicky a je tu i jeden z královských paláců. Zde v Maroku město zcela nečekané.

Pokračovali jsme dále a uhnuli jsme k přehradě Dayet Aoua. Byla zcela vyschlá, protože má vápencové propustné podloží a na jejím dně se pásly ovce.

Do Fesu jsme přijeli po čtvrté hodině. Sklesali jsme od Arzou asi o 500 m, také bylo znát, že se oteplilo, bylo tu asi 24° a v horách v nejvyšších partiích ráno bylo jen 14°. I Fes nám připadal docela výstavný. Přijížděli jsme po čtyřproudé silnici, kde uprostřed byly zasázené palmy, bylo tu docela dost zeleně, měli tu vysílače ve tvaru palmy s vysokánským kmenem a falešnými listy. Místní universita je taky stavebně velmi zdařilá.

Cestou jsme se stavili v Carrefouru, abychom doplnili zásoby alkoholu. Prodávali ho v suterénu a bylo to tam označené pouze jako WC, prostě je to tajné. Ale Arabů tam bylo dostatek, kteří tam nakupovali drahé destiláty a ne vína za 35 a piva za 14 jako my.

Do hotelu jsme již neměli daleko, měli jsme ubytování zajištěné v hotelu Splendid, byl to velice honosný název pro běžný hotel s malými pokojíky ve frontě domů. Ale ve vnitrobloku byl bazén, který jsme samozřejmě hned využili. Nějaké německé děti nám to kibicovaly a ptaly se, jaká je voda.

Se setměním jsme vyrazili do města na večeri, procházeli jsme napřed ulicí, kde byly samé krámy s luxusním oblečením a krejčovství, ulice dále pokračovala jako pěší zóna. V boční uličce zase byla rychlá občerstvení se skoro stejným sortimentem. Dělali tam plněné sendviče, placičky z brambor se sýrem, vajíčko, salám, olivy, pálivý dressing. K tomu navíc ještě další placičky, to celé za 8 D za jeden sendvič. Pěkně jim to odsejvalo a měli tam plno zákazníků.

Obešli jsme blok a vrátili se do hotelu. Docela dost se ochladilo, přesto jsme si sedli na terasu, protože v pokojích by nebylo možné posezení. Při lahvi vína uběhl čas rychle, až nás vyhnalo mrholení.

15.10.

Ráno jsme si zaplavali, dostali snídani, byla trochu slabší, jen croisanty a bagety s máslem a marmeládou. Aspoň, že byl džus a černý čaj.

Celý den jsme měli věnovaný Fesu a jeho Medíně. Je asi nejproslulejší v Maroku a je ve stejné podobě již 800 let. Proti Marrakéšské Medíně tu bylo daleko méně turistů. Bylo to asi taky tím, že jsme tam byli poměrně brzy. Zajeli jsme autem k parkovišti u brány Bab Boujloud. Hned se nám tam nabízeli samozvaní průvodci, ale všechny jsme odrazili. Na části náměstí rozkládali prodejci své stánky se zeleninou. Vyfotili jsme si bránu Bab Chorfa, která vedla do ohrazeného města a mezi prodejci prošli okolo hradeb směrem na Medinu. Pak již jsme prakticky nevyšli z tržiště. Většinou tu byly uličky tematicky zaměřené, třeba samé luxusní dámské obleky, dokonce je tam přímo šili v maličkých dílničkách nebo vyšivali zdobení okolo výstřihu. Dělali to chlapi. Naštěstí tu nejezdily motorky jak v Marrakéši, pouze občas nějaký prodejce s vozíkem. Taky jsme viděli koně nesoucího propanové bomby, neměl to vůbec lehké.

Viděli jsme vstup do jedné kavárničky s terasou na střeše, tak jsme vystoupali po hodně prudkých dlaždičkových schodech dvě patra nahoru. Nikdo si nás nevšimnul ani nikdo nepřišel, ani výhled nebyl nic moc, tak jsme odešli.

Po chvíli, když už jsme se blížili k proslulým koželužnám, tak jsme vlezli opět do jedné označené kavárny. Prošli jsme hrozně hnusnou úzkou uličkou, která měla rozepřené zdi kládami, do docela luxusního prostoru s divany a polštáři, dole jsme si objednali rovnou kafe a čaj a vyšplhali se do druhého patra.

Tam odtud byla vyhlídka parádní. Viděli jsme velkou mešitu se třemi rozličnými minarety. Taky jsme viděli vyhlídku na koželužny. Díky tomu jsme věděli, kudy se máme dát. Po chvíli jsme tam pokračovali. Začalo tam být dost husto, proudily davy turistů ze zájezdů. Šli jsme s nimi tím směrem, bylo to tam fikaně zařízené – člověk vešel do krámu s koženým zbožím, tam se promotal a poslali ho po schodech nahoru, v prvním patře to bylo ještě ověšené kůžemi. V druhém patře již byla terasa, ale z ní se ještě šlo půl patra nahoru. Dole pod námi ve vnitrobloku byly kruhové kamenné nádrže a v nich máchali kůže, pak tam měli ještě jakési pračky, otáčecí se dřevěné válce, ze kterých tekla voda. Docela to tam smrdělo, ale zas ne tak moc, abychom si museli ucpávat nosy, jak nějaké dámy na vyvlídce, některé také čuchaly ke snítkám máty.

Vymotali jsme se ven a šli uličkami k mauzoleu, celé jsme ho obešli, přičemž se dalo nahlížet do bělostného nádvoří a sloupová okolo, bylo tam několik otevřených dveří. Muslimové mohli dovnitř, jinověrci mohli koukat jen zvenku. Jak se to poznalo, kdo je kdo? Pak jsme prošli dalšími tunely z krámků k velké mešitě. Koupili jsme Ivče barevnou látkovou tašku. Vláďa byl spokojen, jak usmlouval cenu, prodejce určitě také.

Do Velké mešity opět bylo možné nahlížet. Škoda, že se tam nemohlo, maurský krajkový sloh je moc krásný. Myslela jsem, že si alespoň užijeme medresy, tj náboženské školy, které mají být také velice zdobné a dle průvodce mají být otevřené i pro nevěřící, ale nebyly.

Zastavili jsme se na náměstí Seffarine, tj cizelérů, kteří přímo na místě vytepávali vzory na kovovém zejména měděném nádobí. My tam opět vylezli na terasu restaurace do druhého patra. Chtěli jsme si tam dát něco k jídlu, ale když nám řekli, že by kuskus stál 80 D, tak jsme si dali pouze čaj. Stejně nás stál 15 D, což je na místní poměry dost.

Procházeli jsme kovotepeckou uličkou do barvířské uličky. Dva kluci tam máčeli nějaké šaty v barvě, jeden z nich chtěl za fotku peníze, ale stejně to bylo špatně vidět. Pak jsme vyšli na nábřeží Benzekoum, v poměrně hlubokém regulovaném korytě teklo trochu vody. Došli jsme na náměstí u brány Bab R'cif a byli jsme vlastně již z Medíny venku.

Tak jsme do ní opět malou bránou vstoupili. Vystoupali jsme nahoru po schodech, uličky tu byly skoro opuštěné věnované spíše bydlení, krámky tu nebyly. Trochu jsme se tam zamotali, protože v úzkých uličkách nefungovala gpska a tedy se kulička neposouvala dle ušlé trasy. Povedlo se nám dostat se do slepé uličky. Nějaký kluk se nás ujal a ukázal nám cestu. Pak za to samozřejmě chtěl peníze, dali jsme mu 2 dirhamy, ale nelíbilo se mu, že jsou trochu poškozené, myslím, že to tam jinak neřeší, stejně nám je někdo dal. Pořád kňoural a šel s námi dál, chtěl dirhamů alespoň 5. Nakonec mu Vlád'a dal dvoudirham a zbavili jsme se ho.

To již jsme se dostali do uliček, které byly trochu širší a dalo se v nich orientovat. Namířili jsme si to k muzeu Batha, kde mělo být marocké umění. Vše okolo se jmenovalo Batha - náměstí, hotel, restaurace. Jelikož jsme celý den skoro nic nejedli, sedli jsme si tam na jídlo. My si daly s Mirkou polévku, Vlád'a panini s hranolky a Jin omeletu. Včetně vody jsme to pořídili za stovku. Pak jsme se šli podívat k tomu muzeu, v průvodci psali, že se vyplatí navštívit alespoň zahradu, i když je momentálně zavřené v rekonstrukci. Průvodce je 10 let starý a muzeum je v rekonstrukci stále a do zahrady se nedá jít.

To už nám zbývalo jen pár kroků k parkovišti k autu. Ještě jsme se však šli podívat za bránu do parku Boujloud. Přešli jsme ulici a ocitli se v jiném světě, bylo tam ticho, klid, zeleň. Asi oblíbené místo párů, několik jsme jich tam zahlédli. V parku mělo být jezero, ale bylo zcela vyschlé.

Vrátili jsme se k autu a jeli ještě na vyhlídku nad městem. Stojí tam pevnost Borj Nord, ve které je muzeum zbraní, tak jsem myslela, že zastavíme u něj. Bylo tam ale opuštěné parkoviště s uniformovaným strážcem okolo dost zanedbané. Tak jsme popojeli ještě kousek dál, stačilo zastavit u kraje silnice a tam odtud byla krásná vyhlídka na staré město pod námi i široké okolí. Viditelnost byla perfektní, osvětlení ideální (půl páté).

Ještě jsme popojeli o kousek dále, kde jsou zříceniny prastarých staveb Marinid, o nichž se ani neví, jakého jsou původu. Byla tam jedna budova ještě skoro v celku (jen chyběla přední stěna, v níž byl zaparkovaný kůň a za zdí druhý). Měli je tu dva jízdni policisté. Pod kopcem byl mohutný hřbitov, tvořený bělostnými náhrobky těsně u sebe. Na protější straně města byl také další ohromný hřbitov, který takhle na dálku vypadal jako skládka odpadků.

Pak již jsme se vrátili do hotelu. Vlád'a měl chuť na studené pivo, ale v hotelu řekli, že ho podávají až od sedmi hodin. Tak jsme si zaplavali a vyrazili jsme do okolí na večeři. Nechtěli jsme jít do stejné občerstvovny jako včera, tak jsme šli o ulici dál, ale tam měli sladkosti, které vypadaly úžasně lákavě. Vedle tam měli závitky s masem, tak jsme si jeden dali. Vraceli jsme se okruhem a padli jsme na občerstvení, kde dělali ražniči do chleba. Nechali jsme si ugrilovat 5 špejlí z mletého nebo skopového masa, dali nám to do půlky menšího placatého chleba a stálo to pouze 15 D. Velice jsem si pochutnala.

Vrátili jsme se do hotelu a u bazénu si dali jedno pivo, byl to malý chcípáček jen ¼ l a účtovali za něj 39 D, jinak měli ještě dražšího Heinekenna. Zůstali jsme při jednom a šli nahoru. Vlád'a pustil Šaršonům třetí díl Chile.

16.10.

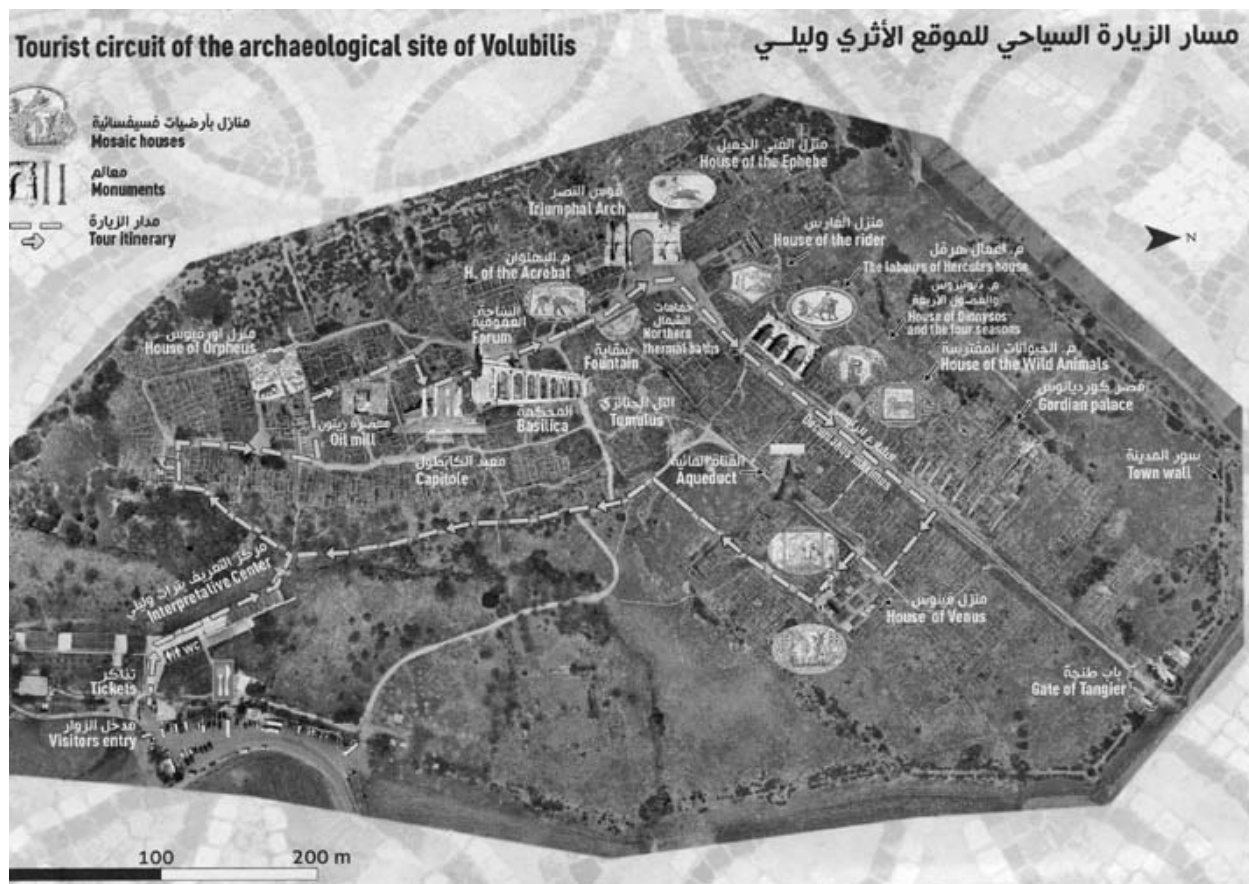
Zůstávali jsme ve Fesu a podnikli výlet do okolí. Ráno jsme si zaplavali v bazénu, voda se zdála studenější než včera. A snídaně taky stejně slabá.

Vyrazili jsme severovýchodně do termálních lázní Moulay Yacoub. Jeli jsme podél oploceného pozemku, okolo kterého byly po krátkých úsecích strážní budky a strážili to tam vojáci, to nám připadalo divné, protože za plotem bylo zorané pole a dle mapy tu bylo jezero a byly vidět foliáky.

Dojeli jsme do lázní Moulay Yacoub, na křižovatce se nám snažili vnucovat malí kluci, dole ve vesnici nás hned chtěli parkovat. Byl tam hrozný šrumec, vojáci tam opět hlídali nějakou bránu, ale kde tam měly být lázně, jsme neviděli. Stejně by asi jejich lázně nebyly nic pro nás. Projeli jsme vesnicí a dole pod sebou viděli moderní lázeňský komplex. Sjeli jsme k němu, byl tam hotel a lázně. Vjíždělo se přes závoru a psali, že parkování je placené. Hlídač nám však řekl, že když si parkovací lístek necháme potvrdit v recepci, budeme to mít zadarmo. Vešli jsme do lázeňské budovy, nikdo si nás nevšímal, jen jsme se koukali na ceník a služby, které tam nabízeli. Masáže s koupelí a zábalem vycházely asi na 600 D. Na normální koupání to nebylo, bazén psali asi na 50 min. Prostě docela mastňácká záležitost, nevím jakou asi měli klientelu. V hotelu jsme oknem viděli nějakého borce na rotopedu, do lázní mířilo několik zahalených žen.

Udělalí jsme zastávku na vyhlídce na přehradu Sidi Chahede. Byla tam řada prodejců. Prodávali tam hlavně granátová jablka, dostali jsme ho ochutnat. Koupily jsme si s Mirkou podložky pod horký hrnec ze sešité spirálky. Původní cena byla u jednoho prodejce 40 D, druhý chtěl jen 30 a nakonec jsme to usmlouvaly na 10.

Přes kopce jsme mířili do poutního místa Moulay Idriss. Jeli jsme hodně kopcovitou krajinou, zelenou hodně obdělávanou. Slámu tam uchovávali v krechtech uplácáných z hlíny. Na spojovací silnici jsme narazili na nečekanou překážku. Přímo na silnici tam rozdělávali maltu. Chvíli jsme museli počkat než to buldozerem trochu odsunuli stranou.

Městem Moulay Idriss jsme pouze projeli a napřed jeli k antickým památkám Volubilis. Bylo to vlastně nejjihnější římské město v Africe, Římané ho založili asi 200 let př.n.l. a opustili ho 250 l.n.l. Bylo tam plno autobusů, tak jsme měli strach, že tam budou davy. Ale zájezdy to nějak prolétly docela rychle a my tam byli prakticky sami. Zaplatili jsme vstupné 70 D. Na počátku byla moderní budova s ukázkami zde vykopaných artefaktů, třeba kovová ruka, malé figurky, kachle. Promítali tam trojrozměrnou expozici památek.

Vyrazili jsme na trasu dle mapky - Orfeův dům s mozaikou, rekonstrukce olivového lisu, veřejné lázně, pětilodní bazilika, Kapitol, Caracallův vítězný oblouk, další vily s mozaikami, sloupy, Tangerská brána, aquadukt. Vůbec jsem nic takového v Maroku nečekala. Byli jsme tam více než dvě hodiny, většinou jsme se pohybovali mezi památkami sami. Možná to bylo tím, že v průvodci psali, že je přes poledne zavřeno.

Pak jsme se přesunuli do města Moullay Idriss. Ještě před pár lety bylo pro jinověrce zcela zakázané. Napřed jsme mysleli, že jím projedeme až na kopec a dostaneme se nějak na terasu či restauraci s vyhlídkou na město. Při průjezdu jsme však zjistili, že je to tam velice zajímavé. Za bílou bránou nás jeden naháněč vybízel k parkování, tak jsme zaparkovali. Byly tam bělostné domy s podloubím, malé náměstíčko. V jednom podniku nás nalákali dovnitř, pekli tam čevapčiky. Dávali tam někomu na stůl pěknou porci, když jsme ptali, ukázali nám 20 D. Tak jsme si to objednali pouze dvakrát. Na konec při placení to bylo 75, prý navíc čaj a olivy.

Šli jsme se podívat ke hrobce Moulaye Idrisse, což byl pravnuke Proroka Mohameda a byl zakladatelem šíitské větve islámu. Maročané mohou opakovanou návštěvou jeho hrobu nahradit pouť do Mekky. Nás tam samozřejmě nepustili, jen jsme se koukali přes závoru. Nějaký chlapík

nám doporučil, ať jdeme nahoru na vyhlídku, šel s námi a očekával jednoznačně odměnu, i když jsme ho odmítli. Zmizel, až když Vláďa přiložil telefon k uchu a předstíral, že telefonuje. Viděli jsme cestou vyšívače ubrousků, ubrusů, polštářů, dělal krásné ozdobné stehy. Když jsme řekli, odkud jsme, znal naše fotbalisty a chlubil se svými úspěchy také jako fotbalista. Řekli jsme, že něco koupíme, až půjdeme zpátky, ale šli jsme jinudy. V průvodci se píše, že je tu nepřehledná síť uliček, s řadou slepých. O tom jsme se přesvědčili, když jsme v jedné takové skončili. Pak jsme ale našli systém – muselo se jít pořád do kopce po schodech, byly tam šipky. V mapě v mobilu nebyly uličky vůbec zanesené, byla tam jen souvislá plocha.

Vystoupali jsme na vrchol kopce, tam byla terasa a z ní byly opravdu vidět zelené střechy mauzolea. Nějaký chlapík nás lákal k němu do bytu, že je tam odtud výhled ještě lepší. Vedle byla restaurace s terasou, kterou doporučovali v průvodci. Zkusili jsme jít dolů jinou cestou, tam to bylo poněkud širší. Z jedné dveří vykukovaly 3 holčičky a laškovaly s námi. Nechtěly se fotit, tak se schovávaly za deku a zase se odkrývaly.

Nahoře byly domy moc pěkně pomalované příjemně barevnými obrazy s květinovými motivy. Dolů jsme šli podle oslích bobků. Určitě nechodili slepou uličkou. Sešli jsme dolů na hlavní silnici kousek od náměstí. Měli tam zaparkované osly se sedly jak koně před americkým salómem. Řada lidí naznačovala, že nechce fotit, přesto jsem vyfotila dědu ve vlněné kůži a prodavač chleba v červeném fezu se k focení přímo nabízel. Celkově jsme měli z městečka dobrý dojem. Na náměstí byli prodejci hraček rozložení na zemi, prodávají tu skoro stejné věci jako u nás.

Pak již jsme zamířili zpět do Fesu. Jeli jsme přes Meknes a pak motorovkou, která nás trochu zklamala. Jen chvíli byla čtyřproudá, ale po chvíli se změnila v obyčejnou silnici. V této oblasti byl velice levný benzín, brali jsme ho za 9.75 D. Asi za hodinu jsme byli ve Fesu, musela jsem to napřed zanavigovat ke Carrefouru, abychom doplnili zásoby alkoholu. Pivo za dva dny zdražilo o jeden dirham, druhá značka dokonce o 3.

Ve městě byl hrozný šrumec, zvláště okolo našeho hotelu, zdá se, že tam jezdili nějakí fotbaloví fanoušci. Vláďa musel chvíli čekat než mu parkovák našel místo. My se šli zase koupat a pak nám Jini přinesli zapečená masíčka v housce jako včera. Bylo to zabalené v alobalu, tak se uchovalo teplé. Seděli jsme na terase a řešili zdravotní stav presidenta Zemana.

17.10.

Dnes jsme vstávali o chvíli dříve, šli si zaplavat, Jin prohlásil, že bychom se měli dát do klubu marockých otužilců. Po snídani jsme vyrazili o půl deváté. Jeli jsme stejnou cestou, kterou jsme se včera vrátili, do Meknes. Hlavní atrakcí tohoto města je hrobka Moulaye Ismaila, vládce Maroka z konce 17. a počátku 18. století. Byl to krutovládce, ale sjednotil berberské kmeny a nastolil v zemi mír. Zaparkovali jsme nedaleko od mauzolea na parkovišti za hradbami. Bylo pěkně narvané a auty tam šíbovali, zřejmě jim majitelé svěřili klíče. Vyšli jsme ven z hradeb. Je tam velice výstavná zdobená brána Bab Mansour, přes ulici bylo veliké náměstí a na něm trh. Prošli jsme bránou a šli k mauzoleu. Šli jsme okolo bývalého vězení, kde byli údajně věznění křesťanští otroci.

Došli jsme k mauzoleu a ono bylo zavřené. Prodejce přes ulici nám řekl, že je zavřeno kvůli rekonstrukci. Šli jsme tedy dál, v další bráně bylo infocentrum, tak jsme se tam zeptali, co se dá při krátké procházce vidět. Poslali nás k paláci Ismaila. Šli jsme ale hrozně dlouho mezi dvěma

zdi, za jednou z nich byl královský palác a hlídali ho strážci. Celé město je zahradbováno, leckde jsou dva pásy hradeb. Je tu 40 km hradeb. Obešli jsme zeď paláce a došli k ruinám palácových stájí (stables), platilo se tam vstupné 70 D a náš časový harmonogram na to nestačil. Prošli jsme tedy okolo něj. Vedle bylo veliké čtvercové jezero uprostřed s fontánou a jedna futuristická socha chlapa. Zase jsme byli nuceni dojít ke zdi a jít podél ní. Pod cestou byl svah a pod ním bezdomovecké brlohy, velký smrad a zuřiví psi.

Pak již jsme došli k bráně, odkud se šlo k mauzoleu. Již jsme se jen vrátili k parkovišti. Hlídači tam chvíli šíbovali auty, abychom mohli vyjet. A i potom jsme neměli zcela vyhráno, protože výjezdová ulička byla tak pro fiatka a ne pro nás. Ve městě měla být zoologická zahrada, ale asi taky v rekonstrukci, viděli jsme tam jen bagr za zavřenou bránou.

Už jsme jen vyjeli z města na dálnici. Tahle byla opravdová ne jen nějaká motorovka. Při vjezdu jsme dostali lísteček. Dálnice je placená dle skutečně ujetých úseků. Na dálnici bylo celkem minimálně benzínových pump a odpočívadel. My zastavili na prvním u města Bahraoui. Měli tam celkem normální bufik i s tajiny, ale my si dali omeletu. Připočetli nám tam k ceně chleba, ale stejně to bylo za docela dobrou cenu.

Na dálnici byl docela slabý provoz. Asi Maročané šetří, souběžně s dálnicí vede silnice. Dorazili jsme až k Rabatu, zaplatili za dálnici 34 D. Pak jsme mysleli, že okolo Rabatu a Casablanky to bude zadarmo, ale ještě dvakrát jsme platili. Jednou to bylo za most přes rokli zavěšený na lanech. Casablankou jsme trochu projeli, jeden okruh vedl dál od města, další vedl prakticky přes město. Projeli jsme to, měli jsme štěstí, protože proti nám byla na dálnici naprostá zácpa. Viděli jsme řadu docela výstavných sídlišť, některé ještě ne zcela dostavěné.

Pak jsme zase vyjeli na dálnici směrem na Marrakéš, zase jsme dostali lístek při vjezdu na další úsek. Cestou jsme předjížděli neskutečně naložený náklad'ák se slámou. Balíky se slámou se nahoru rozšiřovaly, skoro jsme se ho báli předjet. Za dálnici jsme tentokrát zaplatili 69 D, za celý den jsme ujeli více než 500 km.

Po 6. hodině jsme dorazili do Marrakéše. Měli jsme zajištěné ubytování v hotelu Riad One. Bylo to pouze kousek na východ od Medíny. Museli jsme přejet přes vyschlé koryto zákazem vjezdu do brány uzavřeného komplexu. Byly tam po obvodu řadové dvoupatrové domy a uvnitř další s průchody s obloukovými koridory. V jednom takovém jsme měli ubytování. Hned jsme se ptali na bazén, ale byl ve vnitrobloku společný pro všechny domy a otevřený pouze do 7 hodin. To nás velice mrzelo. Dostali jsme mrňavé pokojíčky o půl patra proti sobě. Byly tu zřejmě jen 4, dole bylo posezení na gaučích.

Vyrazili jsme ven na večeri. Mysleli jsme, že budeme muset vylézt z komplexu, ale potkali jsme na motorce našeho ubytovatele a ten nám ukázal pod podloubím nějaké podniky, tak jsme tam zašli. Měli tam velký výběr, hlavně tedy sendviče a panini, ale my si objednali tajine, z kuřete a s hranolkami. Platí zde, co tajine, to něco jiného. Bylo to s olivami za pouhých 25 D. Vedle byl slušně zásobený obchůdek, v němž jsme koupili vodu.

Vrátili jsme se do ubytování a večer poseděli dole v hale při lahvičce vína a internetu. Pozdě večer přišly dvě anglicky mluvící holky, které zde byly také ubytované

18.10.

Ráno jsme měli slabší snídani a po ní jsme vyrazili do hor do vysokého Atlasu. Po silnici první třídy jsme jeli směrem na Taroudant. Jeli jsme víceméně po rovině a před sebou viděli

mlhavé hory.

V městečku Asni jsme uhnuli do údolí podél říčky Rheraya. Celkem mírně jsme stoupali klikatící se silničkou. Viděli jsme pod sebou krásně zelené údolí a na svazích nalepené vesničky. Zastavovali jsme na vyhlídkách a vždy nás tam za chvíli dostihl nějaký prodejce. Nabízeli hlavně kameny či šperky. Jejich drůzy s krystaly mi připadaly až neskutečné, Podezírám je, že to nějak barví, protože tmavě červené krystaly jsem v životě neviděla a černý valoun, ve kterém byly ukryty, vypadal taky podezřele. Ceny se lišily od 50 do 400 D.

Pokračovali jsme dále, až jsme dorazili do Imlil. Bylo tu velice rušno, silnička vpravo, kterou by se snad také mělo dát jet, se proplétala tržištěm. I když se tam určitě dalo jet, protože nahoře na kopci jsme viděli auta. To městečko je východiskem túr, zejména výstupu na nejvyšší horu Toubkal, která má přes 4000 m. Je tam připraveno řada průvodců nebo poháněčů oslů, kteří jsou také schopni turisty donést na vrcholky. My se vydali vlevo a netušili jsme, jak vysoko se nám podaří dojet. Na silničce se rozpadal asfalt do stran a některé přejezdy přes vyschlá říční koryta vypadaly jako konečná. Před měsícem se tu prohnaly bleskové povodně, které valily spoustu bahna. Překonali jsme vše, jen si Vlád'a neustále sledoval, kde by se případně mohl otočit, kdyby už to nešlo dál. Vyjeli jsme do výšky přes 2300 m až do sedýlka Tamatert, kde byla malá kavárnička v nízkém kamenném domečku částečně zapuštěném do svahu. Trochu jsme se tam prošli, koukli se do hlubokého údolí na druhé straně kopce, kde byly malé vesničky s teráskami a od sedla tam vedla prašná silnička asi pro čtyřkolky a prudší úzká cestička pro osly. Dali jsme si čaj a celkem asi oprávněně tu měli vysokohorskou přírážku. Čaj stál 20 D.

Jini mezitím pochodovali po silničce směrem dolů a my je pak po několika fotografických zastávkách naložili. Do cesty se nám připletlo stádo koz. Bály se a šplhaly před autem do příkré stráně. Sjeli jsme až do městečka Imlil. Vlád'a nás vyhodil na kraji vesnice a my jí procházeli. Zastavili jsme u jedné hospůdky, kde měli vystaven jídelní lístek i s cenami. Dole v přízemí jsme si objednali kuskus a vlezli jsme do druhého patra na terasu. Přišli nám říci, že to bude trvat 20 minut. Trvalo to ještě déle. Měli jsme objednané 3 polívky, nosili je po jedné a tu poslední dokonce až po kuskusu. Měli jsme s Vlád'ou jeden dohromady a zcela to stačilo.

Pak jsme ještě procházeli vesnicí a Vlád'a jel za námi. Mně obtěžovali různí prodejci. Chtěla jsem si vyfotit tuarega v černém obleku s turbanem, ale on se fotit nechtěl a lákal mne do krámků se šperky. Pak mne zase další člověk něco nabízel. Nakoukla jsem do jednoho krámu, měli tam tričko s vrcholem Toubkalu. Prodejce za to chtěl 150 D, to je trochu moc. Ale zase mne to triko tak nezaujalo, abych smlouvala o ceně.

Dolů jsme sjížděli stejnou cestou, byly zase jiné výhledy a jiné osvětlení. Zastavili jsme v místě, kde měli velbloudy a koně pro turisty. Jini tam koupili jednu drůzu, prodejci se o ně rvali a snižovali ceny. Koupili jeden ametyst za 60 D. Usmlouvali to z původních 400. Bylo zajímavé, že prodejci nebyli zajedno, ale předháněli se v nabídkách a rvali se o zákazníka. Mně dokonce jeden snížil na cenu 30 D za krystal asi vápence, protože byl bílý. Asi jsem to měla vzít. Ve vesnici nám nabízeli také drůzy a za hodně vysoké ceny. Když mi prodejce ukazoval bílý krystal a tvrdil mi, že je to ametyst, tvrdě jsem to odmítla. On se kasal, že je z hor a tudíž, že se v kamenech vyzná. Já si o sobě také myslím, že se vyznám v kamenech a toto ametyst rozhodně nebyl.

Dojeli jsme zpět do Asni a bylo ještě docela brzy, tak jsme ještě vyrazili po hlavní silnici na Taroudant. Překvapilo nás, že cesta vedla spíše z kopce. Napřed jsem vymyslela, že bychom ještě

uhnuli na silničku do Amizmiz. Bylo to však vedeno spíše údolím a moc to nestoupalo, tak jsme se vrátili na hlavní.

Ještě jsme pokračovali dále a byla tam dost úchvatná krajina, červenohnědé svahy rozbrázděné vodou, skoro jak americké národní parky. Na jednom kopci byl věnc rozbrázděných skal. Sjeli jsme dolů k přehradní nádrži Ouirgane. Byl v ní dost veliký podstav vody, min o 2 metry. I tam na vedlejšce se náhle objevil prodejce šperků. Jin se s ním dal do řeči a on mu říkal, že měl dům, který je dnes pod hladinou jezera.

Tam odtud již jsme se vraceli zpět do Marrakéše. Ještě jsme před ním zastavili na kafe, protože Vlád'a usínal. Dali jsme si placky z listujícího těsta. Placka, právě sundaná s pečícího žáru, byla výborná.

Pak jsem opět musela zavigovat do Carrefouru, v němž jsme byli na počátku. Zašli jsme do Cave a koupili piva a víno. Také něco na cestu při odletu. Asi o půl sedmé jsme dorazili k ubytování

Byl hodně hustý provoz, na cestě, kudy jsem to chtěla vést, byl zákaz vjezdu, ale možná, že na značce byl pouze seškrábaný náklad'ák jako na příjezdu k nám. Na křižovatce se semafony se auta přetlačovala, kdo se zařadí do uhýbacího pruhu. Nebylo moc daleko do kolize. Ale přeci jen jsme dojeli bez ztráty kytičky. Večer se nám nechtělo nikam jít, dali jsme si placku s tuňákem. Jini zašli do restaurace jako včera.

Opět jsme vypili láhev vína a Vlád'a politikařil.

19.10.

Náš poslední den v Maroku jsme věnovali prohlídce další části Marrakéše.

Vyrazili jsme autem k jihozápadnímu okraji Medíny a tam jsme chtěli do ní proniknout. V místě, kde bylo v mapě zakreslené parkoviště, které jsem si vybrala, bylo parkoviště ohromné, nalinkované, ale zcela prázdné. Proti byla střežená vrata do jednoho z královských paláců, tak se zde asi parkovat nemohlo. Vyjeli jsme z hradeb a tam bylo celkem velké parkoviště ze západní strany, které pro změnu v mapě nebylo zanesené.

Vstoupili jsme do nejbližší brány do mediny a ponořili jsme se do jejich uliček. Byl tu celkem klid, jen si člověk musel dávat pozor na šílené motorkáře. Šli jsme k Saadským hrobkám, kde je pohřbeno řada princů z královské dynastie. Zaplatili jsme 70 D, to je tu asi jednotná cena, i lístky měli zcela stejné, jen na nich bylo jiné razítko. Dovnitř se vcházelo uzoučkou chodbičkou. Dva lidi se tam nevyhnuli, tak jsme museli čekat, než vyjde větší skupina lidí. Uvnitř je celkem malý prostor

s chodníčky ohraženými plůtky, pár stromů a hlavně tu byly hroby pokryté glazovanými

dlaždicemi. Byly tu i tři velké hrobky – první hned u vchodu, druhá uprostřed a třetí v západní budově s úzkým malým vstupem. Na kouknutí dovnitř tu stála dost šílená fronta. Nechtělo se nám tu moc stát frontu, ale zase vynechat to nejzajímavější se nedalo. Byl tam jeden popoháněč, který lidi ve frontě honil dopředu a bouchal na zeď, když se někdo do hrobky díval moc dlouho. Bouchal i na mě. Já fotila na panoramu, tak to trvalo trochu déle. Poslední snímek jsem dělala pod rukama nějakého chlapíka, tak to vyšlo křivé.

Šli jsme k další atrakci města paláci El Badi (v překladu Neporovnatelný). To již jsme šli s davem uzoučkými uličkami, protože přímá cesta byla zatarasena. Kousek před palácem byla kavárna Badia s terasou, tak jsme do ní šli na čaj. Docela jim to trvalo, ale koukali jsme dolů na náměstí. Bylo vidět i lidi na ruinách El Badi. Tam již jsme nešli, protože už jsme ani neměli peníze a nechtěli jsme ani další investovat. Je otázkou, co by bylo nejvhodnější navštívit. Možná tohle, bylo to opět obeháno vysokou zdí, tak nebylo nic vidět.

Pokračovali jsme dál v pochůzce městem k paláci Bahia, tam se dalo alespoň zajít do parku před ním a byl vidět kus zdi. Byl tam půdorys velice rozsáhlého komplexu a popsána historie. Vzhled budovy byl z počátku 20.století. Pak již jsme namířili k hlavnímu náměstí. Ještě jsme to vzali oklikou okolo muzea tapiserií. Všude okolo tam prodávali a měli rozvěšené koberce. Když jsme došli na náměstí, připadalo mi, že je tu více obchodníků než minule. Bylo tu několik opičářů, černí hudebníci, prodavači vody v ohromných červených kloboucích. S jednou kobrou hrálo i několik hudebníků a měli minimálně dva, kteří hlídali, zda je někdo zadarmo nefotí. Vláda si to ale do kamery dokázal přitáhnout i z větší dálky. Také tam byl hráč na jednostrunné housle, který hrál hrozně falešně.

Odešli jsme z náměstí podél řady vyzdobených kočárů. Za mešitou Kutubija s vysokou do dálky viditelnou věží byl docela příjemný park. V jedné postranní uličce jsme se zastavili na jídlo. Dali jsme si čtvrtku kuřete s hranolky a rýží. Navíc nám k tomu dali jatýrka a kousky kuřete ve šťávě se zeleninou. Vše jen za 25 D.

Pak již jsme směřovali k parkovišti. Šli jsme venkem kus podél vnější zdi Medíny. Chtěla jsem se vracet na ubytování branami okolo královského paláce, ale vjezd do brány byl zablokovaný kužely. Tak jsme to museli objet.

Přijeli jsme docela brzy, tak jsme se šli koupat do místního bazénu. Vyfasovali jsme od ubytovatele kartičky a šli jsme. Ve vnitrobloku tam byly tři bazény, okolo rostly palmy, po plotě se pnuly kvetoucí kytky. Prostě ráj. Původně se dalo k bazénům chodit ze všech průchodů mezi domy, byla tam vrátka, ale zamčená a zarostlá. Nyní funguje pouze jeden hlídáný vchod. Tam nám odebrali kartičky, že je dostaneme při odchodu. Ani tu nebylo moc lidí.

Vepředu byl mělký bazén pro děti, uprostřed pro dospělé a vzadu bazén popsáný „calve“, význam tohoto slova nebyl jasný. Šli jsme tam, byl zcela prázdný, okolo byla lehátka z koženky na kovových konstrukcích. Bazén byl opět spíše pro otužilce, ale zaplavali jsme si parádně, až po chvíli tam přišla marocká rodinka s dětmi, které tam řádily na nafukovací ohromné potvoře. Chvíli jsme relaxovali na lehátkách a pak šli ještě jednou plavat.

Do penzionu jsme přišli k šesté hodině. Pak jsme šli na večeři do blízké restaurace.. Já si dala marockou polévku hariru s cizrnou za pouhých 5 D a marocký salát. Vlád'a měl tajine s vajíčkem. Večer jsme hodnotili akci a vypili dvě lahve vína, klidně bychom zvládli i více.

20.10.

Ráno jsme vstávali o půl sedmé, sbalili se a chtěli odcházet. Ubytovatel nám chtěl dávat snídani. Vlád'a to s ním zkoušel předchozí den domlouvát, ale on říkal, že nebude mít čerstvé suroviny, tak jsme s tím nepočítali. Vlád'a mu říkal, že musíme odejít v 7.15 a on chtěl po sedmé servírovat..

Dali jsme si jen kafe. Když jsme chtěli odcházet, tak kluk najednou přišel s tím, kdy budeme platit druhou rezervaci. Vlád'a totiž objednal napřed pouze 2 noci a pak k tomu přidal třetí. My měli zaplacenou jen jednu noc. Nám se to zdálo málo, ale přeci se nebudeme hlásit o vyšší platbu. Za 55 euro počítal přes 600 dirhamů. Normálně počítali 1 euro za 10 dirhamů. Ale vyšlo to za cenu, kterou měl Vlád'a napsanou v itineráři. Ale ten kluk byl lempl, že to chtěl řešit až takhle pozdě. Vlád'a mu tedy na počítači provedl převod peněz, ale až doma jsme zjistili, že to neprošlo. Nikdo to ale neurgoval.

Na letiště jsme tedy vyrazili v 7.30 a již před osmou hodinou byli u půjčovny Herz. Předání se uskutečnilo rychle, vše bez závad, jen jim vadilo, že je auto špinavé, ale taky není divu.

Vešli jsme do haly, nechali si hned odbavit zavazadla a po chvíli vstoupili do letištního prostoru. Při kontrole museli jít muži a ženy zvlášť. Mně celkem dost ošahávala jedna černoška a řekla bych, že jí to dělalo dobře. Mně a Mirce pustili vodu, Jin jí musel odevzdat. Ale asi to bylo tím, že my jsme měly láhve poloprázdné. Letištní prostor je ve stylu všech moderních letišť s luxusními krámy a luxusními cenami v eurech. Měli tam i docela hezká trika za 18 E. Já se

marně snažila utratit svých posledních 25 D. Nakonec jsem koupila za 20 D vodu. Vláďa chtěl koupit na kartu kafe, ale bylo podle nich málo, tak jsme rozměnili 20 euro, které nám zbyly. Vraceli nám zpět normálně v eurech. Vláďa pak ještě koupil malou dvoudeckovou lahvičku vodky za 6 euro, aby mám cesta lépe ubíhala.

Náš let byl nízkonákladový, tak nás nečekalo žádné občerstvení. Měli jsme mít v 10 hodin boarding, ale až do půl jedenácté se nic nedělo. Nasedali jsme totiž do letadla, které odněkud přiletělo asi se zpožděním. Bylo s podivem, jak nechají po letištní ploše potloukat lidi od letadel či k nim. Z našeho letadla teprve vynášeli odpadky, když už jsme stáli pod schůdky. Pustili nás dovnitř a ještě jsme čerpali pohonné hmoty. To nikde jinde nedovolili. Vyrazili jsme asi s půlhodinovým zpožděním. Byl krásně vidět vysoký Atlas vyčnívající nad mraky. Celou cestu byly nad Afrikou mraky, tak nebylo vidět.nic.

